

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

EDUCATION JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน 2566
Vol.2 No.1 January – June 2023
ISSN 2774-1273

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Education Journal of Nakhonratchasima College

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2566

ISSN 2774-1273

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ ตลอดจนบทความปริทัศน์ที่มีคุณภาพของคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการสู่สาธารณชน

กำหนดออกวารสาร ทุก 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ)

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

เจ้าของวารสาร

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณทิพย์ นาควิเชตร

คณะกรรมการรวบรวม ตรวจสอบ จัดทำรูปเล่ม

อาจารย์ ดร.ภัทรฤทัย ลุนสำโรง

อาจารย์ ดร.ธิดารัตน์ สมานพันธ์

อาจารย์ ดร.ชาลิณี มานะยิ่ง

อาจารย์พัทธรินทร์ โลหา

อาจารย์ธนภรณ์ แซ่ลิ้ม

อาจารย์กมลชนก สุจริต

ออกแบบปก

อาจารย์ ดร.ภัทรฤทัย ลุนสำโรง

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสาร คณะศึกษาศาสตร์

วิทยาลัยนครราชสีมา ที่อยู่ 290 หมู่ที่ 2 ถ.มิตรภาพ ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

เว็บไซต์วารสาร

<http://www.edujournal.nmc.ac.th/>

พิมพ์ที่

วิทยาลัยนครราชสีมา ที่อยู่ 290 หมู่ที่ 2 ถ.มิตรภาพ ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญ

ข้อความที่ปรากฏในบทความของวารสารนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยนครราชสีมาแต่อย่างใด และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาและตรวจประเมินบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เป็นวารสารวิชาการเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้เชิงวิชาการระหว่างนักวิจัยทางการศึกษา นักวิชาการการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่สนใจตลอดจนเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานระดับบัณฑิตศึกษา

รายนามที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาส	ทองสุทธิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์	เย็นยง
อาจารย์ ดร.ชนากานต์	เย็นยง

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กรองทิพย์	นาควิเชตร
-----------------------------	-----------

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์	พรหมวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.กรองทิพย์	นาควิเชตร
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญามน	กาญจนาทวิกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา	วัฒนศักดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ	บุญเจริญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณิชา	ทศดา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ	ทานอก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตย์พัช	สารนอก
อาจารย์ ดร.ภัทรฤทัย	ลุนสำโรง
อาจารย์ ดร.ธิดารัตน์	สมานพันธ์
อาจารย์ ดร.พจน์	เจริญสันเทียะ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจบทความ

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์	พรหมวงศ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาส	ทองสุทธิ	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.กรองทิพย์	นาควิเชตร	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร	โคตรบรรเทา	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญามน	กาญจนาทวิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ	วิจักขณาลักษณ์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล	อาจอินทร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์	สิกขาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา	วัฒนศักดิ์	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ	บุญเจริญ	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คงศักดิ์	สังฆมานนท์	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง	เพชรสุข	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูซังค์	แพรวขาว	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร	พึงเพ็ชร	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณิชา	ทศดา	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา	ศรีเรืองฤทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย	จันทุม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์	เต็มเตชาติพงศ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช	วงศ์ภินันท์วัฒนา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน	เจนเข้ว่า	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ	ทานอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนีนาฏ	ณ สุนทร	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตย์ชูพัช	สารนอก	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัฐยา	บุญกองแสน	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
อาจารย์ ดร.วดาภรณ์	พุดผลอำนวย	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.ชุติมา	พรหมมุข	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.ภัทรฤทัย	ลุนสำโรง	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.ธิดารัตน์	สมานพันธ์	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.วิรัชพัชร	วงศ์วัฒน์เกษม	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.พิชญ์สิขา	พงษ์พันธ์แพงหงา	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.อดิสร	บาลโสง	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.พจน์	เจริญสันเทียะ	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.โสภณา	เศวตคชกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนเดชะวิทย์

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2566 นี้ เป็นวารสารที่ดำเนินงานต่อเนื่องมา มุ่งสร้างสรรค์แหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานวิชาการทางการศึกษา ที่มีคุณภาพสู่สาธารณะ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ด้วยกระบวนการที่เป็นระบบทุก ขั้นตอน โดยคาดหวังว่าผู้อ่านจะได้รับความรู้หรือแง่คิดเพิ่มขึ้นจากเนื้อหาสาระในบทความวิจัยและบทความ วิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้

กองบรรณาธิการ ดำเนินงานวารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ขอขอบคุณคณาจารย์คณะ ศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ที่สนับสนุนการสร้างสรรค์วารสาร ขอขอบคุณอาจารย์ นักวิชาการ และ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความสนใจ ส่งบทความวิจัยและบทความวิชาการมาตีพิมพ์เพื่อ เผยแพร่สู่สาธารณชน ตามวัตถุประสงค์ของวารสารที่มุ่งเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการให้เกิดกับสังคมทางการ ศึกษา รวมทั้งผลงานบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับการจัดการศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ตาม ความเหมาะสมกับบริบทปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นในอนาคตที่มีการปรับเปลี่ยนในทุก มิติตลอดเวลาอย่างคาดไม่ถึง ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

กองบรรณาธิการ วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้ จะมีสาระอันเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบคุณผู้อ่านที่ให้ความสนใจติดตามวารสารนี้ พบกันใหม่ในฉบับหน้า โปรดแสดงความคิดเห็นเพื่อร่วมกันพัฒนาวารสารให้เป็นประโยชน์ในวงกว้างยิ่งขึ้น ท่านสามารถติดตามความคืบหน้าของวารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมาได้ที่ <http://www.edujournal.nmc.ac.th/index.php>

รองศาสตราจารย์ ดร.กรองทิพย์ นาควิเชตร
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	
สุจินดา ช่วยประสม, นิรนาท จุลเนียม	1
ผลการใช้ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชา ลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	
มูฮัมหมัด กานิง, นิรนาท จุลเนียม	18
การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุมณิจักร	
ณัฐมิน ดายะ, นิรนาท จุลเนียม	32
เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	
นายรังสิต เสกเมธี, นิรนาท จุลเนียม	46
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3	
สุมาลี ฤทธิสมิต, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม	64
ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1	
ณัฐดาพร วัริยะอ่องศรี, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม	81
ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษาภินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2	
สาวิตรี ทองสุขนอก, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม	94
การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7	
อภิเชษฐ์ ทาพิลา, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม	108
แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1	
ธงชัย เฟาлянเทียม, สมชัย พุทธา	125

สารบัญ (ต่อ)

แนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบัวอน (วัฒนานครอุทิศ)

กรุงเทพมหานคร

สิริรินทร์ แซ่จาง, สมชัย พุทธา

137

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of Learning are of Social Studies, Religious and
Culture On Sufficiency Economy for Mathayomsuksa 1 Students

สุจินดา ช่วยประสม¹, นีรนาท จุลเนียม²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนวัดอภัยการาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 48 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
3. ความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยปทุมธานี

² อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

คำสำคัญ : บทเรียนสำเร็จรูป, เศรษฐกิจพอเพียง, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives at this study were 1) to develop package lessons in the social studies learning subject group religion and culture on sufficiency economy For students in mathayomsuksa 1 to be effective according to the 80/80 criterion. 2) to study the learning achievements of students who studied with package lessons in the social studies religion and culture about sufficiency economy For students in grade 1 after studying with the criteria of 70 percent. 3) to study the satisfaction of students learning with package lessons in the social studies learning religion and culture about sufficiency economy For students in Mathayomsuksa 1. The sample group used in the research was Mathayomsuksa 1 students, Wat Aiyakaram School. The samples were 48 students under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area Area 2 by simple random sampling. The tools used in the research were package lessons conducted a Achievement test and a satisfaction questionnaire Data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation. and t-test.

The results of the research were:

1. package lessons Social Studies Learning Subject Group religion and culture about sufficiency economy For students in Grade 1, the performance criteria is 80 / 80.
2. Achievement of students who study with package lessons Social Studies Learning Subject Group religion and culture on sufficiency economy For students in Mathayomsuksa 1 after studying higher than the criteria of 70 percent.
3. Satisfaction with learning from ready-made lessons Social Studies Learning Subject Group religion and culture about sufficiency economy For students in Mathayomsuksa 1, it was at a high level.

Keywords: package lessons, sufficiency economy, achievement

บทนำ

ในโลกปัจจุบันนี้ความเจริญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยอย่างมาก คนไทยส่วนใหญ่หันมาให้ความสำคัญต่อสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมมากกว่าสิ่งที่เป็นคุณค่าคุณงามความดีหรือศีลธรรมจริยธรรม การศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญในการช่วยให้คนพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพทั้งในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ตลอดช่วงของชีวิตเป็น

การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต ตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงวัยแห่งการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถที่จะดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเอง สร้างพลังครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างสรรค์พัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยรวมอย่างสันติสุข จนวัยสุดท้ายของชีวิตนั้น จึงกล่าวได้ว่า การศึกษา นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางรากฐานสร้างสรรค์พัฒนาความเจริญมั่งคั่งและแก้ไขปัญหาต่างๆ แก่สังคม ตั้งแต่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ (ไมตรี อยู่ภักดี, 2550) จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกซึ่งส่งผลกระทบมาสู่สังคมไทยเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินการไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อให้สามารถพัฒนาคนในประเทศให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคมที่เปลี่ยนแปลง และร่วมมือแข่งขันได้อย่างเหมาะสม ทัดเทียม โดยยังสามารถดำรงความเป็นไทยได้ในสังคมโลก (รัตนภรณ์ สุกุณี, 2556)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการศึกษาดูตลอดชีวิต แนวทางการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ รวมทั้งต้องส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ (สำลี เก่งทอง, 2562) การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูผู้สอนเพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล และเป็นสารสนเทศเพื่อเป็นช่องทางในการส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพประสิทธิผลเป็นประโยชน์ต่อไป (สะท้อน โชคบัณฑิต, 2556)

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นเมืองพหุวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญที่จะพิจารณาว่าเหตุใดสภาพปัญหาด้านความเป็นอยู่ของบุคคลในชาติ จึงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เป็นปัญหาที่รัฐบาลต้องหาแนวทางแก้ไขอยู่ทุกยุคสมัย แต่ปัญหาในชีวิตและสังคมของคนไทยก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกับมนุษยธรรม ความมีวัฒนธรรมกลับตกต่ำลง ทั้งนี้เป็นเพราะความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในความเป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เป็นสะพานเชื่อมโยงวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาสู่สังคมไทย ทำให้คนไทยโดยเฉพาะเยาวชนได้หันไปให้ความสนใจต่อความสนุกสนานบันเทิงความพอดี และมองเห็นว่าการรับวัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่ไม่จำเป็นบางอย่างเข้ามาใช้เป็นความมีศักดิ์ศรีและมีเกียรติ บางครั้งคนไทยบางส่วนยังมีการนำวัฒนธรรมต่างชาติมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต หรือแม้แต่การเข้าสู่สังคม ก็ยังปฏิบัติตามธรรมเนียมของต่างชาติ โดยเฉพาะชาติทางซีกโลกตะวันตก(ประเวศ วะสี: ม.ป.ป.) การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักความพอเพียง และเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงจึงนับว่าเป็นกิจกรรมการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกระดับจิตของเยาวชนไทย (สะท้อน โชคบัณฑิต, 2546) ทำให้สังคมไทยมีความร่มเย็นเป็นสุขและมีเอกลักษณ์ของตนเอง นอกจากนี้วัฒนธรรมถือเป็นองค์ประกอบของสังคมไทย มีบทบาทและมีอิทธิพลแทรกซึมอยู่ในชีวิตทุกส่วนของชนชาวไทย อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อ

การพัฒนาการศึกษา ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของสังคมไทยทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2555:1)

สภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้นประสบปัญหามาก โดยเฉพาะเนื้อหาต่างๆ ที่นักเรียนศึกษา พบว่าเนื้อหาค่อนข้างยาก ครูสอนให้นักเรียนท่องจำเนื้อหาตามหนังสือ จดตามหนังสือแล้วก็สอบ ทำให้นักเรียนเบื่อและไม่สนใจเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังกล่าว จากการสอบถามและสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนวัดอภัยการามพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต่ำ นักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียน และครูขาดเอกสารประกอบการสอนกลุ่มสาระดังกล่าว ขาดแคลนแผนการสอนที่เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และขาดแคลนสื่อการสอน ครูผู้สอนต้องเป็นผู้ทำแผนการสอนขึ้นใช้เอง ซึ่งเป็นภาระที่หนักและเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูผู้สอนเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับข้อเสนอของ(เอกเพชร เสาร์ทอย 2557) ที่เสนอว่าเนื่องจากครูต้องรับภาระในการสอนมากเกินไปและได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้ทำงานธุรการด้วย ทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะพัฒนาแผนและสื่อการ ประกอบกับการจัดกิจกรรมการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เป็นสิ่งจำเป็นที่นักเรียนควรรู้ เพราะเป็นวิถีชีวิตของชาวไทยทุกคนที่จะนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข แต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังใช้การสอนแบบบรรยาย ไม่มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน (สุพรรณิ มีภูเวียง, 2560) นอกจากนี้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนขาดเทคนิคขั้นนำเข้าสู่บทเรียนที่สร้างความเข้าใจและความสนใจ ขาดการพิจารณาวัตถุประสงค์ของรายวิชา แต่ผู้สอนให้ความสำคัญด้านเนื้อหา จึงประสบปัญหาการสอนไม่ทันเวลา ส่วนผู้เรียนขาดทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง ไม่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม และขาดทักษะในการถาม ด้านสื่อการสอนมีไม่เพียงพอ และที่มีอยู่ก็ไม่ตรงกับเนื้อหา นอกจากนี้ผู้สอนขาดการเข้าฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดทำสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือไม่ครอบคลุมเนื้อหา เน้นความจำ ไม่เน้นความเข้าใจ (จรัส กาอินทร์, 2560 : 54) ประกอบกับการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้เรียนขาดทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม และที่สำคัญก็คือผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนต่างๆ ที่เป็นกลุ่มสาระที่มีความหมายต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพจิตของผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ค่านิยม และมีจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายหลังการเรียนการสอน รวมทั้งไม่สามารถใฝ่หาความรู้อย่างมีหลักการแต่จะมีความรู้เท่าที่ผู้สอนบอกเท่านั้น (กรมวิชาการ, 2555 : 1-2) นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน พบว่า ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี” พร้อมทั้งจะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2555 : 21)

จากสภาพที่กล่าวมาข้างต้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องคิดค้นนวัตกรรมที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ สำหรับนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย

และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจำเป็นต้องมีนวัตกรรมที่สามารถสร้างความสนใจของนักเรียนในแต่ละช่วงวัย ให้เกิดความสนใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงและมีพัฒนาการด้านจิตพิสัย การเป็นคนดี ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับนโยบายคุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งบทเรียนสำเร็จรูปก็เป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งที่สามารถสร้างความสนใจของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น(วิชา อาศัยรัตน์, 2558 : 26)

บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นบทเรียนที่พัฒนาขึ้น โดยเสนอเนื้อหาในรูปของกรอบหรือเฟรม (Frame) ที่บรรจุเนื้อหาทีละน้อย มีคำถามท้าทายให้ผู้เรียนคิดและตอบ และมีเฉลยให้ทราบผลทันที ส่วนมากเป็นในรูปสิ่งพิมพ์ที่เสนอมโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอดตามที่ได้วิเคราะห์แล้วเรียงลำดับไว้ดีแล้ว (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่นๆ 2555 : 724 – 725)

การนำบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น มีเนื้อหา มีการถามให้นักเรียนตอบอยู่ตลอดเวลา ทราบผลสะท้อนกลับได้ทันทีเพราะมีการเฉลยคำตอบให้ทราบภายหลังการตอบคำถาม เป็นการวัดผลให้นักเรียนทราบ และเสริมแรงผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เน้นความสำเร็จพอใจ นักเรียนแต่ละคนจะก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ และยังช่วยฝึกนิสัยให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ เชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ในด้านอุปกรณ์การเรียน บทเรียนสำเร็จรูปประกอบรูปภาพ ก็เป็นสื่อที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นสื่อที่มีความคงทน เคลื่อนย้ายได้ง่าย เข้ากับกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการได้ทุกสภาวะ ผลิตได้ง่าย ราคาถูกกว่าการผลิตสื่อชนิดอื่น และเป็นที่คุ้นเคยกับนักเรียนได้เป็นอย่างดี (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2555 : 147)

อนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื้อหาสาระเศรษฐศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นอีกเนื้อหาสาระหนึ่งที่มีความสำคัญ ทั้งนี้เพราะเศรษฐศาสตร์เป็นเนื้อหาวิชาที่ว่าด้วย การครองชีพ การครองตน ให้เหมาะสมกับสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านของสังคมโลกและสังคมไทย ซึ่ง (ชาวลิ จงประเสริฐ และคณะ, 2558: 24) ได้กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์ เป็นวิชาที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดไปในการผลิตสินค้าและบริการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง สังคม และประเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่จำกัด อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีที่ผ่านมา พบว่า เนื้อหาสาระเศรษฐศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นเนื้อหาที่ยากต่อความเข้าใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่สนใจที่จะเรียนรู้เท่าที่ควรทำให้ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ได้ และไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง

ด้วยเหตุผลและหลักการดังกล่าวแล้ว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เนื้อหาสาระ เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพและนำไปใช้ให้เกิดผลที่พึงประสงค์กับนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พัฒนาขึ้นโดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความ พึงพอใจการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,590 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดอัยยการาม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 48 คน โดยกลุ่มกลุ่มเป้าหมาย ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดลองศึกษาค้นคว้าเป็นการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 5 หน่วย ดังนี้

- เล่มที่ 1 ในหลวงกับเศรษฐกิจพอเพียง
- เล่มที่ 2 ปรัชญาและหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- เล่มที่ 3 แนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่
- เล่มที่ 4 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

เล่มที่ 5 ตัวอย่างชุมชนพอเพียง

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลองและนำนวัตกรรมไปใช้จริง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 15 ชั่วโมง โดยทำการทดลองตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม 2562 ถึง เดือนตุลาคม 2562 ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นกึ่งทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2547:363)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,590 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดอัยยิการาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 48 คน โดยกลุ่มกลุ่มเป้าหมายได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยวิเคราะห์ ขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสารตำรา คู่มือครูเกี่ยวกับวิธีสอน เกี่ยวกับการสร้างบทเรียน สำเร็จรูป ทฤษฎีแนวความคิดวิธีการ การจัดทำรายงาน และการวิเคราะห์ผลการประเมินผล

1.3 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระที่ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อคัดเลือกและกำหนดขอบเขตเนื้อหาของบทเรียน

1.4 เลือกเนื้อหาใน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ให้ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาใช้ในการศึกษาและแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอนย่อย ๆ เพื่อเป็นแนวทาง ในการจัดทำโครงการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลเนื้อหาในแต่ละตอนที่ใช้ใน บทเรียน

1.5 กำหนดโครงเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง เพื่อสร้างเป็นบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง โดยแบ่งเนื้อหาแต่ละตอนออกเป็นหน่วยย่อย เรียกว่า กรอบ ตามลำดับจากง่ายไปหายาก จำนวน 5 เล่ม แต่ละชุดใช้เวลาในการทดลอง ชุดละ 1 ชั่วโมง รวม 5 ชั่วโมง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นดังนี้

ชุดที่ 1 ในหลวงกับเศรษฐกิจพอเพียง

ชุดที่ 2 ปรัชญาและหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ชุดที่ 3 แนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่

ชุดที่ 4 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

ชุดที่ 5 ตัวอย่างชุมชนพอเพียง

1.5 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงแล้วพร้อมแบบประเมินบทเรียนสำเร็จรูปเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องในขั้นต้น เมื่อทำการแก้ไข ปรับปรุงแล้วผู้ศึกษานำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องทั้งในด้าน เนื้อหา เวลา และความเหมาะสมของข้อคำถามท้ายบทเรียนสำเร็จรูปและทำการประเมินคุณภาพของ บทเรียนสำเร็จรูป

1.6 นำมาปรับปรุงแก้ไขบทเรียนสำเร็จรูปตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ในขั้นตอนนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะเกี่ยวกับตัวชี้วัดการเรียนรู้บางข้อที่ในบทเรียนสำเร็จรูปไม่ตรงกับแบบ ประเมินผลการเรียนรู้ และตัวชี้วัดการเรียนรู้

1.7 นำบทเรียนสำเร็จรูป ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยดำเนินการดังนี้

1.7.1 การทดลองครั้งที่ 1 แบบ 1 : 1 ผู้ศึกษาได้ทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเกาะยวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน ประเภทละ 1 คน โดยผู้ศึกษาคอยสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด และมีการจดบันทึกข้อบกพร่อง รวมทั้งข้อสงสัยต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของบทเรียนสำเร็จรูปก่อนดำเนินการในขั้นต่อไป

1.7.2 การทดลองครั้งที่ 2 แบบ 1 : 10 ผู้ศึกษาได้ทดลองใช้ บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดนาบุญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 9 คน โดยคัดเลือกนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน ประเภทละ 3 คน เพื่อทดสอบความถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อหา เวลาและการใช้ภาษา

1.7.3 การทดลองครั้งที่- แบบ 1 : 100 ผู้ศึกษาได้ทดลองใช้ บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ศาสนาในประเทศไทยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญญสิทธินิธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 20 คน โดยคัดเลือกนักเรียนมา 1 ห้องเรียน ที่คะแนนนักเรียนที่เรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน ตามธรรมชาติ เพื่อนำผลการจัดการเรียนรู้ระหว่างเรียน และหลังเรียนมาคำนวณหาค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปที่พัฒนาขึ้น

1.9 ปรับปรุงเนื้อหาอีกครั้งตามผลที่ได้ในการทดลองทั้ง 3 ครั้ง แล้วจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์ จำนวน 2 เรื่อง เพื่อนำไปทดลองจริงกับกลุ่มทดลอง

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและหาประสิทธิภาพดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ การหาค่าอำนาจจำแนก (สมนึก ภัททิยธนี. 2556 : 214) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบจากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545)

2.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับการวัดประเมินผล ของกระทรวงศึกษาธิการ (2556 : 148-157)

2.3 กำหนดสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ต้องการวัดให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องที่จะเขียนเป็นข้อสอบ

2.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 จำนวน 60 ข้อ ตามตัวชี้วัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ในเรื่องที่กำหนด

2.5 นำแบบทดสอบที่สร้างแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบในเบื้องต้น

2.6 นำแบบทดสอบที่แก้ไขปรับปรุงตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เสนอแนะแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ชุดเดียวกับผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อให้ประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัดการเรียนรู้ (Index of item-objective congruence : IOC)

2.7 นำข้อสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองสอบ (Try - out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธัญญสิริศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งเคยเรียนเนื้อหาเรื่องศาสนาในประเทศไทย มาแล้ว เมื่อปีการศึกษา 2561

2.8 นำกระดาษคำตอบที่ได้มาตรวจให้คะแนนโดยให้ข้อถูก 1 คะแนน ข้อผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ข้อ ได้ 0 คะแนน หลังจากตรวจกระดาษคำตอบและรวบรวมคะแนนแล้วนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (B) โดยใช้วิธี Brennan จากนั้นคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 30 ข้อ

2.9 นำข้อสอบทั้ง 30 ข้อ มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับตามวิธีของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

2.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบเป็นฉบับจริงเพื่อใช้ในการศึกษาต่อไป

3. การสร้างแบบทดสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนในการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ผู้ศึกษากำหนดขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากตำราวัดผลทางการศึกษาของ บุญชม ศรีสะอาด (2545)

3.1 ศึกษาข้อความที่แสดงความคิดเห็น และสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนนของความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ บุญชม ศรีสะอาด (2545)

3.2 นำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาร่างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3 พิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนวัดอัยยิการาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อกำหนดวัน เวลา ดำเนินการทดลอง

2. การทดลองครั้งนี้ ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสอนและทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยตนเอง

3. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 ข้อ

4. ทดลองสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ทั้ง 2 เรื่อง โดยดำเนินการดังนี้

4.1 ครูผู้สอนชี้แจงและอธิบายการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปให้กับนักเรียนให้เข้าใจ

4.2 ครูแจกบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียน

4.3 ให้นักเรียนศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมจากบทเรียนสำเร็จรูปตามลำดับ

5. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิม แล้วตรวจให้คะแนนที่ได้ทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกัน เพื่อนำผลข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไปและพร้อมกันนี้ได้แจกแบบสอบถามความพึงพอใจให้กับนักเรียนได้ประเมินหลังจากที่ทำการทดสอบหลังเรียนแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) (B) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายข้อ ตามวิธีของ Brennan

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) (r_{cc}) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามวิธีของ Lovett

1.3 หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้การทดสอบที (t-test)

4. วิเคราะห์แบบประเมินบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ใช้ในแบบประเมิน บทเรียนสำเร็จรูปซึ่งคัดแปลงมาจากเกณฑ์การประเมินของบุญชม ศรีสะอาด (2553 : 99-100)

5. การวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

1.1 ร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553)

2. สถิติหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ (IOC) ด้วยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ตามวิธีของ ไรวินลลี และแฮมเปิลตัน (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 220)

2.2 หาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรของ เบรนแนน (Brennan) (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 214)

2.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตรของ โลเวท (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96)

3. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ตามเกณฑ์ 80/80 จากสูตร (เผชัญญ์ กิจระการ. 2544 : 49)

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test (Dependent Samples) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 109-111)

5. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553)

5.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553)

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางประสิทธิภาพคิดเป็นร้อยละของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ที่	เล่มที่	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ			E1/E2 =80/80
		ก่อนเรียน ร้อยละ	ระหว่างเรียน ร้อยละ	หลังเรียนร้อยละ	
1	ในหลวงกับเศรษฐกิจพอเพียง	42.75	79.50	80.50	80.00/80.50
2	ปรัชญาและหลักเศรษฐกิจพอเพียง	64.50	81.50	83.00	81.50/ 83.00
3	แนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่	62.50	81.00	82.75	81.00/ 82.75
4	การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง	64.25	81.00	83.00	81.00/ 83.00
5	ตัวอย่างชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง	63.75	82.00	82.00	82.00/82.00

จากตารางที่ 1 พบว่าบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นทั้ง 5 เล่มมีประสิทธิภาพ ดังนี้

เล่มที่ 1 ในหลวงกับเศรษฐกิจพอเพียง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.50

เล่มที่ 2 ปรัชญาและหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.50/ 83.00

เล่มที่ 3 แนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.00/ 82.75

เล่มที่ 4 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.00/ 83.00

เล่มที่ 5 ตัวอย่างชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.00/82.00

ดังนั้นบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80 ทุกเล่ม

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษา ปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 70

นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย	N	$\bar{X}$	คะแนนรวมพัฒนา	t	p - Values
ก่อนเรียน	48	11.65	503	29.21**	0.000
หลังเรียน	48	22.95			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 48 คน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 22.95 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.5 และเมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. วิเคราะห์ ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความพึงพอใจของนักเรียนหลัง การเรียนบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวม

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านความรู้ (Knowledge)	4.01	0.16	มาก
2.	ด้านกระบวนการเรียนรู้ (Process)	4.10	0.08	มาก
3.	ด้านเจตคติต่อการเรียนรู้ (Attitude)	4.08	0.09	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.06	0.13	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้านในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีผลการประเมินเฉลี่ย สูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 รองลงมา คือ ด้านเจตคติต่อการเรียนรู้ และด้านความรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และ 4.01 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาอภิปรายผล ดังนี้

บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80 ทุกเล่ม ซึ่งสอดคล้อง กับการวิจัยของ ยุภาพร สุนทะโรจน์ (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เรื่องจังหวัดของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนภูเรือ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ผลการวิจัยพบว่า (1) บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เรื่องจังหวัด ของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85.20 / 81.40 และสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ จารุวรรณ ภูศรีอ่อน (2553) ได้ศึกษาพัฒนาการบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน สำนวน สุภาษิต และคำพังเพย วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 95.10/81.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และนักเรียนมี ประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ที่ระดับ .71 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นได้ ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบและมีวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มตั้งแต่การเลือกและเรียบเรียงสาระ การเรียนรู้ การศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตร คู่มือการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูป และหลักสูตรกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ อีกทั้งได้รับการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขทั้งใน ด้านเนื้อหา ภาษา เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงแล้วไป ทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพก่อนนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ได้บทเรียนสำเร็จรูปที่มี ประสิทธิภาพ

นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ย 22.95 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.50 โดยที่นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.65 คิดเป็นร้อยละ 38.83 คิดเป็นคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยเท่ากับ 11.30 หรือคิดเป็นร้อยละ 37.66 แสดงให้เห็นว่า บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นสามารถ พัฒนาความรู้ความเข้าใจและศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนที่สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างและความสามารถระหว่างบุคคล การเสริมแรง และก่อนนำบทเรียนสำเร็จรูปไปทดลองใช้ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญหลายครั้ง ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจในบทเรียนสำเร็จรูปและทำคะแนนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณิ นารี (2552) ได้ทำการศึกษาการใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงประกอบภาพการ์ตูนที่มีประสิทธิภาพ และความคงทนของการเรียนรู้เรื่องตัวสะกดวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 240 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และศิริวรรณ วรรณสุทธิ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง แรง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า มีประสิทธิภาพ 54.25/83.00 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.77 หมายความว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 77.00

นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้านในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีผลการประเมินเฉลี่ยสูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 รองลงมา คือ ด้านเจตคติต่อการเรียนรู้ และด้านความรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และ 4.01 ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รติยา จินดากุล (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านชุมเหล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.22 และสอดคล้องกับ วรรณภา นาทันริบ (2559) ที่ได้ศึกษาและรายงานการใช้ชุดพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้พัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบทเรียนสำเร็จรูปช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้งยังช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีให้กับผู้เรียนด้วย นอกจากนี้บทเรียนสำเร็จรูปยังเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถนำไปได้สอนแทนครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถนำบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้สอนนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ได้โดยปรับให้เหมาะสมกับระดับที่สอนและสภาพผู้เรียน

1.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่จะนำบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้ ควรมีการจัดแบบฝึกหัดเสริมสำหรับนักเรียนเก่งที่สามารถทำแบบฝึกหัดในบทเรียนแต่ละเรื่องเสร็จก่อนเวลา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยเลือกเนื้อหาที่เป็นปัญหาการเรียนรู้ในระดับชั้นต่างๆ หรือหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่ควรนำมาพัฒนาเป็นบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูปในชั้นอื่นๆ หรือเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีวิธีสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับวิธีสอนแบบต่างๆ ด้วย

ภาคผนวก

กรมวิชาการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **คู่มือฝึกอบรมวิทยากร การปรับกระบวนการทัศน์และพัฒนา**

หลักสูตรสถานศึกษา. มปท.

จรัส กาอินทร์. (2540). **ปัญหาการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**

อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จาวรธรรม ภูศรีอ่อน. (2553). **การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เรื่อง สำนวน**

สุภาษิต และคำพังเพย วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ

กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2555). **เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.

เขาวลี จงประเสริฐ และคณะ. (2558). **เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ไทย ภูมิศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่

ที่ 1). กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประเวศ วะสี. **บนเส้นทางใหม่การส่งเสริมสุขภาพกับการศึกษาและการพัฒนาสังคม**. กรุงเทพฯ :

หมอชาวบ้าน, ม.ป.ป.

- ไมตรี อยู่รักดี. (2550). การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: เอกชัยการพิมพ์.
- ยุภาพร สุนทะโรจน์. (2552). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เรื่อง จังหวัดของเรา
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนารณ์ สุกุณี. (2556). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- รติยา จินดากุล. (2556). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านชุมเหล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิชา อาศัรัตน์. (2558). การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพฯ: วิทยาสารณ.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2555). การสร้างและหาประสิทธิภาพนวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ:
ดอกแก้วสโตร์.
- วรรณภา นาทันริบ. (2559). การใช้ชุดพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง เรื่อง ชนิดของคำใน
ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ศิริวรรณ วรรณสุทธิ. (2555). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง แร่ กลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำลี เก่งทอง. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็น
บุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง.
- สะท้อน โชคบัณฑิต, พระ. (2556). การใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2555). การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษการเปลี่ยนแปลง.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2556). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาการวัดผลและวิจัย
ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2546). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาการวัดผลและ วิจัยทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพรรณิ นารี. (2552). การศึกษาการใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงประกอบการ์ตูนที่มี
ประสิทธิภาพและความคงทนของการเรียนรู้เรื่องการสะกด วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ผลการใช้ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
วิชา ลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The results of using the ready-made learning training package for
student development activities Scout subjects Prathomsuksa 3

อัมหมัด กานิง¹, นีรนาท จุลเนียม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มพัฒนาผู้เรียน วิชา ลูกเสือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกเสือที่เรียนรู้ของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มพัฒนาผู้เรียนวิชาลูกเสือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ลูกเสือ-เนตรนารี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนวัดผาสุก มณีจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวน 23 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
2. ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์

คำสำคัญ : ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป, วิชาลูกเสือ

Abstract

The objectives of this research were 1) Develop a ready-made learning practice set Scout learner development group Prathomsuksa 3 to be effective according to the 80/80 criterion 2) to study the learning achievements of the learned Scouts of the ready-made learning training package Scout learner development group Prathomsuksa 3. The samples consisted of 23 students under the Office of Nonthaburi Primary

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

² อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Educational Service Area 2 which were selected by purposive sampling. The tools used in the research were ready-made training sets. Scout learner development group and an achievement test in Scout subjects grade 3 data analysis by finding the percentage, mean and standard deviation.

The results of the research were:

1. Ready-made learning training package set The group of student development activities in Scout subjects, Prathomsuksa 3 in general were appropriate at the highest level.
2. The students' learning achievement on Scout subject was higher there criteria 80/80

Keywords: Ready-made learning practice set, Boy Scout subjects

บทนำ

การจัดการศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปัจจุบันนี้ได้ยึดถือแนวดำเนินการที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่4) พ.ศ.2562 อย่างเคร่งครัดโดยมุ่งให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่าการศึกษามีความสำคัญและเป็นเครื่องมือในการเตรียมคน ให้มีความพร้อม ทั้งในด้านความรู้ความสามารถ เพื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปนั่นคือ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคน ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

วิธีการของลูกเสือเป็นการเรียนการสอนที่มีคุณประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะการลูกเสือมุ่งเน้นถึงความสามัคคีความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างทุกคนชั้น นอกจากนั้นยังฝึกให้เป็นผู้รู้จักเสียสละ เป็นการอบรมนิสัยให้ผู้ที่เป็นลูกเสือเป็นพลเมืองดี มีนิสัยช่างสังเกต เชื่อฟังและพึ่งตนเอง ซื่อสัตย์มีระเบียบวินัย มีการพัฒนาทางกาย จิตใจ และศีลธรรมไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิทางการเมืองใดๆ (สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ, 2555:1-2)

ด้วย เหตุผลและความสำคัญของการลูกเสือ กระทรวงศึกษาธิการได้มองเห็นความสำคัญของการลูกเสือ จึงได้จัดกิจกรรมลูกเสือไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อการอบรมบ่มนิสัยให้เยาวชนให้ถึงพร้อมซึ่งคุณธรรมอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ, 2555 : 64-67) ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดกิจกรรมลูกเสือไว้ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดให้นักเรียนมีเวลาสำหรับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ปีละ 700 คาบ (250 ชั่วโมง), ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เรียนปีละ 600 คาบ (200 ชั่วโมง) โดยลูกเสือสำรองจะเริ่มเรียนตั้งแต่เตรียมลูกเสือสำรอง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พอเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 ก็จะเรียนลูกเสือดาวดวงที่ 1 จนถึงดาวดวงที่ 3 สำหรับลูกเสือสามัญจะเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ 5-6 ในการปฏิบัติกิจกรรม ในเรื่องลูกเสือตรี ลูกเสือโท และลูกเสือเอก ตามลำดับ เพื่อให้เข้าใจในหลักสูตรวิชาลูกเสือมากขึ้นไป นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือไว้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาผู้เรียนโดยกำหนดไว้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในส่วนของกิจกรรมนักเรียน โดยให้แต่ละโรงเรียนได้กำหนดจำนวนเวลาสำหรับการจัดกิจกรรมนี้ตามความเหมาะสม โดยระบุว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น (กรมวิชาการ, 2552 : 6)

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของประเทศไทยในปัจจุบันนับว่าเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี มีลักษณะการแข่งขันกันสูง ส่งผลให้ค่านิยมดั้งเดิม คุณธรรม จริยธรรมเบี่ยงเบนไปจากเดิม วัตถุประสงค์ของเข้ามามีบทบาทในจิตใจคนมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้สังคมไทยมีความสับสนวุ่นวาย ทุกคนต้องดิ้นรนต่อสู้ เพื่อทำมาหาเลี้ยงชีพ ทำให้การเอาใจใส่ดูแล ความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรระหว่างบุคคล ในสังคมและบุคคล ในครอบครัวลดน้อยลง กลายเป็นสังคมที่ค่อนข้างเห็นแก่ตัวลดความช่วยเหลือเกื้อกูล ผลกระทบที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ สภาพทางจิตใจ ความโหดร้ายทารุณอาชญากรรม การเสพติด มีเพิ่มขึ้นตามลำดับ เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปคนในสังคมก็ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการควบคุมตนเองเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง การที่จะพัฒนาบุคคลให้มีคุณสมบัติพร้อมที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดีวิธีหนึ่งก็คือ การช่วยให้บุคคลมีวินัยในตนเอง และการมีวินัยในตนเองนี้จะช่วยให้บุคคล ยืนหยัด ในสังคมแม้เกิดปัญหาต่างๆ ก็สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ (กรมวิชาการ, 2552)

เยาวชนที่มีคุณภาพ ที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจมีความรู้ คู่คุณธรรม เป็นกำลังของการพัฒนาสังคมในอนาคตได้นั้น ต้องเป็นผู้ได้รับการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาที่เหมาะสม ความสำคัญของวินัยในตนเองมีอย่างน้อย 2 ประการ ประการที่ 1 เหตุผลเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตัวแต่ละบุคคล ในเรื่องการแสวงหาความรู้ เนื่องจากปัจจุบันมีอยู่มากมายไม่อาจบรรจุไว้ในหลักสูตรได้หมด แต่ละคนจึงควรแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นอกเหนือจากที่ปรากฏในหลักสูตรของโรงเรียน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องฝึกให้มีการควบคุมตนเอง มีความเฉลียวฉลาด และมีความเป็นอิสระ เพื่อจะได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้มากที่สุด ประการที่ 2 ชุมชนจะเจริญและมีความมั่นคงยั่งยืนต่อไปได้ จะต้องอาศัยพลเมืองแต่ละคนทำความดีและเสียสละให้แก่ชุมชน ไม่แสวงหาประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้น (กาญจนา หาสิตะพันธ์, 2553)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ซึ่งถือว่าเป็นช่วงวัยรุ่น อันเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาจากวัยเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ การจัดการศึกษานอกจากจะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการในอันที่จะนำไปสู่การศึกษาที่สูงขึ้น และนำไปประกอบอาชีพได้แล้ว

สิ่งหนึ่งที่โรงเรียนต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนควบคู่กันไปกับการพัฒนาทางวิชาการคือ การพัฒนาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความมียุติธรรมในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีความมียุติธรรมในตนเอง เพื่อดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. 2552:39) และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการ ศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีวินัย มีปัญญา และความเป็นไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: 37)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เปิดทำการสอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนนั้นมีปัญหาหลายอย่างที่สมควรจะต้องปรับปรุงแก้ไขตั้งแต่อยู่ในวัยเรียน เพราะหากปล่อยไว้ให้ติดตัวเด็กไปจนเป็นปกติวิสัยก็จะสร้างปัญหาให้แก่ตัวเด็กเองและสังคมรอบข้างได้ ซึ่งหนึ่งในปัญหาดังกล่าวก็คือ ปัญหาในเรื่องการไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง โดยโรงเรียนได้เน้นให้มีการนำกิจกรรมลูกเสือมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรม และจิตพิสัยของนักเรียน ซึ่งในระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะและความมียุติธรรมในตนเองของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยในการจัดการเรียนรู้อบรมพัฒนาผู้เรียนในวิชาลูกเสือ ในส่วนของการพัฒนาความรู้และทักษะ ได้มีการพัฒนานวัตกรรมและวิธีการในการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สำหรับลูกเสือในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่จะสามารถพัฒนาทั้งความรู้และทักษะไปพร้อมกัน ซึ่งมีนวัตกรรมหลากหลายชนิดโดยชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปก็เป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งที่จะสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้รายงานจึงได้มีการพัฒนาชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นโดยมุ่งหวังในการนำไปใช้กับนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ซึ่งได้นำเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ การขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินและการปฐมพยาบาล คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ – เนตรนารีสำรอง และการสำรวจซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องจัดให้ผู้เรียนได้มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกเสือที่เรียนรู้ของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มพัฒนาผู้เรียนวิชาลูกเสือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สมมติฐานของการวิจัย

1. ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกเสือที่เรียนรู้ของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ลูกเสือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวน 2,993 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ลูกเสือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนวัดผาสุมณิจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวน 23 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การรายงานครั้งนี้ เป็นการรายงานผลการพัฒนานวัตกรรม ประสิทธิภาพของนวัตกรรมและ ผลสัมฤทธิ์ของนวัตกรรม ที่เป็นชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ-เนตรนารี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ซึ่งชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปมี จำนวน 3 ชุด ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อนามัย : การขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินและการปฐม พยาบาล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ - เนตรนารีสำรอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การสำรวจ

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ-เนตรนารีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาลูกเสือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลการใช้ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชา ลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จัดเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ลูกเสือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวน 2,993 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ลูกเสือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนวัดผาสุมณิจักร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวน 23 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย

1. ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ชุด
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ผู้รายงานสร้างขึ้น

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การสร้างชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป เพื่อนำแนวคิดและวิธีการในการพัฒนามาสร้างชุดฝึกการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

1.2 วางแผนการสร้างชุดฝึกการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

- 1) กำหนดจุดประสงค์ของชุดการเรียนรู้สำเร็จรูป
- 2) กำหนดเนื้อหาสาระ
- 3) กำหนดกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการจัดให้แก่ผู้เรียน
- 4) กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล
- 5) กำหนดสื่อ ประกอบการเรียนรู้

1.3 สร้างชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปให้มีองค์ประกอบหลักตามที่กำหนดไว้และมีองค์ประกอบย่อยๆ ตามความเหมาะสม

1.4 นำชุดฝึกการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องสมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

1.5 แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

1.6 นำชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปไปทดลองใช้กับผู้เรียนซึ่งเป็นลูกเสือ - เนตรนารีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนวัดผาสุภณังจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 10 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กิจกรรม กระบวนการเรียนการสอน การใช้ภาษาในชุดฝึกการเรียนรู้ สื่อประกอบการเรียนรู้ เพื่อนำมาสู่การปรับปรุงนวัตกรรมให้เหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.7 นำชุดฝึกการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่เป็นลูกเสือ-เนตรนารีชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนวัดผาสุภณังจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 20 คน เพื่อนำข้อมูลมาคำนวณหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม

1.8 ปรับปรุงนวัตกรรมโดยนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่งและจัดทำเป็นรูปแบบฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยค้นคว้าสร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบ ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบทดสอบ

2.2 ศึกษาแนวการวัดผลและประเมินผล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.3 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.4 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบทดสอบ

2.5 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดฝึกการเรียนรู้ โดยสร้างเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยยึดตาม จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการพิจารณาเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2544 : 133)

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุมณิจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 20 คน ซึ่งเคยศึกษาชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปชุดนี้มาแล้ว เมื่อปีการศึกษา 2562

2.8 นำคะแนนที่ได้จากข้อ

2.7 มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 107)

2.9 นำแบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 109) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9216

2.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ฉบับจริง จำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการใช้ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยก่อนที่นักเรียนจะใช้หน่วย การเรียนรู้ ครูปฏิบัติดังนี้

2.1 ครูชี้แจงและอธิบายวิธีการศึกษาชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป ให้นักเรียนมีความเข้าใจ และพร้อมที่จะศึกษา

2.2 ลูกเสือเรียนรู้ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้นักเรียนทุกคนศึกษา และให้นักเรียนอ่านวิธีการใช้อีกครั้งหนึ่งจนเข้าใจ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วปฏิบัติตามคำชี้แจงอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

2.3 ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของชุดการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน ที่ผู้วิจัยค้นคว้าพัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการหาประสิทธิภาพและคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การวิเคราะห์ถูกต้องและความเหมาะสมของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.2 การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนใช้ในการศึกษาจริง

1.3 การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1) หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2) หาค่าความยากง่าย (P)

3) หาค่าอำนาจจำแนก (B) โดยใช้วิธีของ Brennan

4) หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีของ Lovett

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

2.1 หาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของชุดฝึกการเรียนรู้กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2.2 การคำนวณผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนชุดฝึกการเรียนรู้กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพและคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป
กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ

1.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 45)

1.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2547 : 45)

1.2 การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556)

1.2.1 การหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) โดยการประเมินจากคะแนนการทำ
กิจกรรมแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบย่อยหลังเรียน ของนักเรียนในแต่ละกิจกรรมของบทเรียนสำเร็จรูป

1.2.2 การหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) โดยการประเมินจากคะแนนการทำ
แบบทดสอบหลังการเรียน

1.3 การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.3.1 การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียน โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2544: 112)

1.3.2 การหาค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
(บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

1.3.3 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร B
(Discriminati B) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 97) โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มเป็นเกณฑ์
ในการกำหนดผู้รอบรู้และไม่รอบรู้

1.3.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
โดยใช้สูตรของโลเวต (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 102)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 45)

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม
ศรีสะอาด, 2545 : 47)

ผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป (E_1/E_2) กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชุดที่/ชื่อชุด	เฉลี่ยคะแนน ระหว่างเรียน (30)	เฉลี่ยคะแนน หลังเรียน(20)	$E_1/E_2=80/80$	แปลผล
1. อนามัย : การขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินและการปฐมพยาบาล	80.50	80.50	80.50/80.50	สูงกว่าเกณฑ์
2. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ - เนตรนารีสำรอง	81.50	80.50	81.50/80.50	สูงกว่าเกณฑ์
3. การสำรวจ	81.00	81.50	81.00/81.50	สูงกว่าเกณฑ์
เฉลี่ยรวม	81.00	80.83	81.00/80.83	สูงกว่าเกณฑ์

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ($E_1/E_2= 81.00/80.83$) เมื่อพิจารณารายชุด พบว่า อนามัย : การขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินและการปฐมพยาบาล มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ($E_1/E_2= 80.50/80.50$) คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ - เนตรนารีสำรอง มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ($E_1/E_2= 81.50/80.50$) และ เรื่อง การสำรวจมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ($E_1/E_2= 81.00/81.50$)

2. ผลการใช้ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดผาสุมณิจกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 23 คน ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ของการทดลองใช้ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน		คะแนนพัฒนาการ	
คะแนนเต็ม (20)	ร้อยละ	คะแนนเต็ม (20)	ร้อยละ	คะแนนที่ได้	ร้อยละ
12.61	63.05	17.35	86.75	4.74	23.70

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้โดยใช้ ชุดฝึกการเรียนรู้ สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนร้อยละ 86.75 และคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนร้อยละ 63.05 ซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 23.70

อภิปรายผล

ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความเหมาะสมสูงสุด คือ ชื่อหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสม, ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและ จุดประสงค์การเรียนรู้, กิจกรรมการเรียนรู้ภาคทฤษฎี, เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล, เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้, ภาพประกอบที่นำมาใช้หน่วยการเรียนรู้ และ ความเหมาะสมของชุดฝึกการเรียนรู้ สำเร็จรูปชุดที่ 3 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 รองลงมา คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นำมาใช้, การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้, ความเหมาะสมของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปชุดที่ 1 และ ความเหมาะสมของ ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปชุดที่ 2 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมต่ำสุด คือ เนื้อหาสาระของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป, แนวทางและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้, กิจกรรมการเรียนรู้ ภาคปฏิบัติ, เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล, สื่อการเรียนรู้, ขนาดของตัวหนังสือในชุดฝึกการ เรียนรู้สำเร็จรูป, การใช้ภาษาเพื่อนำเสนอรายละเอียดของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปในแต่ละ องค์ประกอบ และกำหนดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.40 และชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนวิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ($E_1/E_2 = 81.00/80.83$) เมื่อพิจารณารายชุด พบว่า อนามัย : การขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน และการปฐมพยาบาล มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ($E_1/E_2 = 80.50/80.50$) คำปฏิญาณและกฎ ของลูกเสือ-เนตรนารีสำรอง มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ($E_1/E_2 = 81.50/80.50$) และ เรื่อง การสำรวจมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ($E_1/E_2 = 81.00/81.50$) ผลการวิจัยดังกล่าวอาจ เนื่องมาจากการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าว ผู้วิจัยได้มีการศึกษาคนคว้าทำความเข้าใจกระบวนการ ในการพัฒนาชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป การนำชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปไปใช้จริง และได้พัฒนาชุดฝึก การเรียนรู้สำเร็จรูปที่เป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน โดยที่กระบวนการในการพัฒนาชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป นั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์ จากแนวทางการพัฒนาชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปจากเอกสารต่าง ๆ และสร้าง ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปให้มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) สร้างความสนใจ โดยการทำให้นักเรียนเกิดความ ตั้งใจจดจ่อในบทเรียน โดยใช้วิธีพูดเร้าความสนใจ สนทนา ซักถาม ใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน เกิดความสนใจ 2) แจงจุดประสงค์ของบทเรียน โดยการแจ้งให้นักเรียนทราบถึงผลของการเรียนบทเรียน นั้น ๆ เฉพาะเจาะจงลงไป ทำให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในขณะนั้น 3) จัดให้มีการทบทวนประสบการณ์เดิม เนื่องจากการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง เมื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ก็จะต้องอาศัยความรู้เก่าเป็นพื้นฐาน ขั้นนี้จัดเป็นขั้นที่สำคัญมาก ในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สัตว์น้อยน่านำรู้งานเกษตรคู่บ้านครูทบทวนประสบการณ์เดิมของนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ ใหม่ โดยการซักถามสนทนา และให้นักเรียนปฏิบัติตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ เรียนรู้ในลักษณะข่าวปัญหา ทำให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ 4) กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อต่าง

ๆ ประกอบในบทเรียน หรือยกตัวอย่าง ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมโดยยึดจุดประสงค์นำทางเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทาง จัดสภาพการสอน ทำกิจกรรมต่างให้สอดคล้องกัน 5) การให้แนวทางในการเรียนรู้ โดยครูได้มีการเสนอแนะเพิ่มเติมแนวทางหรือนำทางให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมด้วยตัวเอง แนะนำวิธีการทำกิจกรรม แนะนำแหล่งค้นคว้า ใช้คำถามเป็นการนำทางหรือให้แนวทางไปคิดเอง โดยการใช้ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมในการเรียนการสอน 6) ให้นักเรียนปฏิบัติ โดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวของเขาเอง ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ เปิดโอกาสให้แสดงผลงานที่ทำ โดยการพูด การเขียน และอภิปรายผลที่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความถูกต้องในการกระทำ ในขั้นนี้ บทเรียนจะแสดงให้นักเรียนเห็นว่า ผลการปฏิบัติกิจกรรมหรือพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกนั้น ได้ผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด โดยนักเรียนตรวจผลงานของตนเองตามแบบเฉลย ซึ่งจะทำให้นักเรียนทราบ ว่าทำดีแล้ว ถูกแล้ว ทำได้เป็นที่พอใจแล้ว หรือไม่ จากองค์ประกอบของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังกล่าว จึงทำให้มีผลการประเมินความเหมาะสม โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปทุกชุดมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้โดยใช้ ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนร้อยละ 86.75 และคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนร้อยละ 63.05 ซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 23.70 เนื่องจากชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปที่พัฒนาขึ้น มีลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมที่เริ่มจากการเร้าให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้ มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการเสริมแรง และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการสร้างองค์ความรู้ดังกล่าวจะมีครูผู้สอนคอยเป็นผู้ชี้แนะและเพิ่มเติมเพื่อให้องค์ความรู้มีความชัดเจน ให้ผู้เรียนได้นำเสนอความเข้าใจของตนเอง และครูคอยเพิ่มเติมให้ มีการฝึกปฏิบัติจริงโดยทำแบบฝึกและลงมือปฏิบัติจนเกิดความเชี่ยวชาญในเรื่องที่เรียนรู้ ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และฝึกทบทวนอยู่เสมอ กระบวนการดังกล่าวทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความจำและความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่กล่าวถึงบทบาทของนักเรียนว่า “นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ นักเรียนเป็นผู้เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและ ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาด้วยตนเอง นักเรียนมีการประเมินผลงานของตนเอง และปรับปรุงตลอดเวลา นักเรียนต้องหาข้อสรุปจากการทำกิจกรรมของตนเอง ซึ่งเป็นแนวทางการสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์และแนวต่างๆ สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมกิจกรรมและครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบและสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน” ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัชรพล อุณจะนำ (2565) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง การผูกเงื่อน สำหรับลูกเสือสามัญ ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80.83/81.33 2) กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้กับผู้เรียนที่มีธรรมชาติและสภาพแวดล้อมต่างจากนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อาจต้องมีการปรับกิจกรรมการเรียนรู้บ้าง ให้สอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียน เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.2 การนำชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ ครูต้องเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเคร่งครัด โดยเน้นบรรยากาศของการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีอิสระ มีกิจกรรมทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสม

2.3 การนำชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ควรมีแหล่งความรู้ สำหรับนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.4 การนำชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป วิชาลูกเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ควรเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง หรือฝึกปฏิบัติให้มากขึ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ตามแนวของปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism)

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปในกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสำหรับครูผู้สอนระดับช่วงชั้นอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยทั่วถึง เนื่องจากเป็นชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นต่างกัน เพื่อศึกษาว่า การเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป ดังกล่าวจะเหมาะสมกับนักเรียนระดับช่วงชั้นใดมากที่สุด เพื่อจะสามารถสร้างและใช้ชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปดังกล่าว ได้อย่างเหมาะสมกับระดับช่วงชั้นของนักเรียนแต่ละกลุ่มมากที่สุด

2.3 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาเนื้อหาสาระของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป, แนวทางและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้, กิจกรรมการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ, เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล, สื่อการเรียนรู้, ขนาดของตัวหนังสือในชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูป, การใช้ภาษาเพื่อนำเสนอรายละเอียดของชุดฝึกการเรียนรู้สำเร็จรูปในแต่ละองค์ประกอบ และกำหนดการเรียนรู้ เพราะเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำกว่าประเด็นอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กาญจนา หาสิตะพันธ์. (2553). **การควบคุมตนเอง**. ในชุมชนทางวิชาการสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

- วัชรพล อุณจะนำ. (2565). การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง การผูกเงื่อน สำหรับ
ลูกเสือสามัญ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 เมษายน -
มิถุนายน 2565.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
_____. (2547)
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการ
ศึกษาศาสตร์.
- สมนึก ภัททิยธนี, (2544). การวัดผลการศึกษา. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ. (2555). ข้อบังคับลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง
หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว..
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสารวิชาการ
ปีที่ 4 ฉบับที่ 6 (กรกฎาคม).

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
development of ready-made lessons Health Education and Physical
Education Learning Subject Group
about health promotion Grade 4

ณัฐมิน ดายะ¹, นีรนาท จุลเนียม²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป และ 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) บทเรียนสำเร็จรูป และ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละหน่วยของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกใช้เกณฑ์หาประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน.

ผลการวิจัยพบว่า

1. พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.71/80.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ โรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ : การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป, สร้างเสริมสุขภาพ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

² อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop program instruction and 2) to study learning achievement of student who studied with program instruction in physical education learning substance group on “Health Promotion” of Prathumsuksa 4, Watphasukmaneejak school. The sample consisted of 14 Prathumsuksa 4 students of Watphasukmaneejak school under the jurisdiction of Nonthaburi primary educational service area office 2 in the first semester on the academic year 2020 determined by (Purposive Sampling) . The instruments used in the study were 1) program instruction and 2) learning achievement test in each unit of program instruction in physical education learning substance group of Prathumsuksa 4. To determine the efficiency of the training set, used E_1/E_2 efficiency criterion of 80/80. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation.

The results of the research were:

1. develop program instructional in physical education learning substance group on “Health Promotion” of Prathumsuksa 4 , Watphasukmaneejak school , it found that the efficiency was equal 80.71/80.71 that higher than the specified criteria 80/80.

2. Post learning achievement of Prathumsuksa 4 students who studied with program instruction in physical education learning substance group on “Health Promotion” of Prathumsuksa 4 , Watphasukmaneejak school showed pre studied was higher than post studied.

Keywords: Ready-made lesson development, health promotion

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการช่วยให้คนพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพทั้งในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ตลอดช่วงของชีวิตเป็นการวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงวัยแห่งการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถที่จะดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเอง สร้างพลังครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างสรรค์พัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยรวมอย่างสันติสุข จนวิสัยสุดท้ายของชีวิตนั้นจึงกล่าวได้ว่า การศึกษานับเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางรากฐานสร้างสรรค์พัฒนาความเจริญมั่งคั่งและแก้ไขปัญหาต่างๆ แก่สังคม ตั้งแต่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ (ไมตรี อยู่ภักดี, 2550)

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกซึ่งส่งผลกระทบมาสู่สังคมไทยเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศให้เท่าทันกับความเป็นไปของสังคมที่กำลังดำเนินการไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อสามารถพัฒนาคนในประเทศให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคมที่เปลี่ยนแปลง และร่วมมือแข่งขันได้อย่างเหมาะสม ทัดเทียม โดยยังสามารถดำรงความเป็นไทยได้ในสังคมโลก (รัตนภรณ์ สุกัญ, 2556)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิต แนวทางการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ รวมทั้งต้องส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ (สำลี เก่งทอง, 2554) การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูผู้สอนเพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล และเป็นสารสนเทศเพื่อเป็นช่องทางในการส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพประสิทธิผลเป็นประโยชน์ต่อไป (สะท้อน โชคบัณฑิต, 2556)

บทเรียนสำเร็จรูป เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยประกอบไปด้วย เนื้อหาหลัก มีแบบฝึกหัด แบบทดสอบย่อยท้ายแผน เนื้อหาบทเรียนเรียงจากง่ายไปหายาก ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งจะสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการ ใช้เวลาตามความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ (เอกสิทธิ์ จันทร์ทอง, 2549) นอกจากนี้ ทิชากร พรหมศิริเดช (2557: 12) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ความร้อนและสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ 92.60/85.60 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7841 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ ทองคุณ หนองพร้าว (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ 89.87/87.08 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7294 คิดเป็นร้อยละ 72.94 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนมาก ประกอบกับ บุญชม ศรีสะอาด (2555 : 76-83) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูปมีลักษณะและความเหมาะสมในการนำไปใช้แตกต่างกัน โดยเฉพาะบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เป็นสื่อการ

เรียนอย่างหนึ่งที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล บทเรียนจะมีลักษณะการวางเนื้อหาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยจัดเรียงเนื้อหาไว้ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับ สามารถเรียนรู้เมื่อใด เวลาใด ที่ไหนก็ได้

ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศึกษาที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพเท่านั้นที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษาไทยที่พึงประสงค์ คือ การจัดกระบวนการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดทั้งฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทำให้มีความรู้ลึกซึ้งและกว้างไกล (Learn to know) เรียนรู้ให้เข้าใจ ทำได้ (Learn to do) เรียนรู้จนรู้จักและเข้าใจวิธีคิดสู่การปฏิบัติในอาชีพนั้นๆ (Learn to be) ทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาประยุกต์เข้ากับตัวเองอย่างกลมกลืน สร้างสรรค์ เพื่อความสุขให้ตนเองและคนรอบข้าง (กิตติยติ บุญซื่อ, 2551: 23)

สภาพปัจจุบันการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 นักเรียนค่อนข้างมีปัญหาในด้านการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา ซึ่งโรงเรียนขาดบุคลากรที่ให้ความสำคัญต่อวิชาการเกี่ยวกับสุขศึกษา ผลที่ตามมาคือนักเรียนไม่มีสุขนิสัยที่ดี ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านการรักษาความสะอาด และการดูแลพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาสุขศึกษา ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีพยายามมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหานี้ด้วยการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อใช้เป็นนวัตกรรมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาสุขศึกษา เพื่อปูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาด การปฏิบัติตนที่ถูกสุขอนามัยที่ดี รักการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย และพัฒนาสร้างเสริมสุขภาพ รู้จักการป้องกันโรคให้กับนักเรียน เน้นให้เห็นความสำคัญของวิชานี้ และเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อใช้เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,778 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุมณิจกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ((Purposive Sampling))

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จำนวน 5 เล่ม ประกอบด้วย

- 1) เรื่อง สุขภาพดีมีสุข
- 2) เรื่อง โรคควรรู้
- 3) เรื่อง ตัวเรากับการกิน
- 4) เรื่อง ตัวเรามีสุข
- 5) เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 เล่ม ประกอบด้วย

- บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1 เรื่อง สุขภาพดีมีสุข
บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 2 เรื่อง โรคควรรู้
บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 3 เรื่อง ตัวเรากับการกิน
บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 4 เรื่อง ตัวเรามีสุข
บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 5 เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้จากการเรียนด้วยบทเรียน สำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยโดยใช้ One Group Pretest - Posttest Design

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,778 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุมณิจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 คน ซึ่งได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละหน่วยของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างและพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป
 - 1.1 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2563 ซึ่งมีจำนวน 5 เรื่อง คือ
 - บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1 เรื่อง สุขภาพดีมีสุข
 - บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 2 เรื่อง โรคควรรู้
 - บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 3 เรื่อง ตัวเรากับการกิน
 - บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 4 เรื่อง ตัวเรามีสุข
 - บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 5 เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย
 - 1.2 ศึกษาเนื้อหาหลักสูตรและเอกสารต่าง ๆ เพื่อตัดสินใจเลือกรูปแบบ หรือวิธีการแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยตัดสินใจเลือกสร้างสื่อต้นแบบประกอบการสอน ประเภทบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง (Linear Programs) ตามแนวการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปของ เปรี๊ยะ กุมุท (2549: 55 - 70) และอานนท์ หินแก้ว (2558: 61 - 68)
 - 1.3 ดำเนินการสร้างและพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้
 - 1.3.1 ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบถึงสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดแนวคิดในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปได้ดียิ่งขึ้น
 - 1.3.2 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในข้อ (1) มาผนวกเข้ากับความต้องการของนักเรียนและตั้งจุดประสงค์เฉพาะในการสร้างบทเรียนแต่ละเรื่อง เพื่อให้มีความพอเหมาะที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

1.3.3 วางโครงสร้างการเขียนบทเรียนสำเร็จรูป โดยวางเนื้อหาแต่ละตอนที่มีความสัมพันธ์กันตามลำดับจากง่ายไปหายาก

1.3.4 รวบรวมเอกสาร ตำรา และภาพประกอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะนำมาเขียนบทเรียนสำเร็จรูป

1.3.5 สร้างบทเรียนสำเร็จรูปแต่ละเรื่อง โดยมีเนื้อหาครอบคลุมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 5 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 เรื่อง สุขภาพดีมีสุข จำนวน 3 ชั่วโมง

เล่มที่ 2 เรื่อง โรคควรรู้ จำนวน 3 ชั่วโมง

เล่มที่ 3 เรื่อง ตัวเรากับการกิน จำนวน 3 ชั่วโมง

เล่มที่ 4 เรื่อง ตัวเรามีสุข จำนวน 3 ชั่วโมง

เล่มที่ 5 เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย จำนวน 3 ชั่วโมง

โดยแต่ละเล่มประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้บทเรียนสำเร็จรูป จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน กรอบเนื้อหาสลับกรอบแบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

1.4 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอคำชี้แนะแก้ไขปรับปรุงบทเรียนสำเร็จรูปในเบื้องต้น ทำการแก้ไขปรับปรุงตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะแล้วนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูป นำผลคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน นำมาหาค่าเฉลี่ย โดยเทียบกับเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2555: 62) โดยให้ค่าความเหมาะสมเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.51 ขึ้นไป และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ไม่เกิน 1.00 จึงถือว่าเป็นบทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้ได้ ผลการประเมินบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.83 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.38 หมายความว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยค้นคว้าสร้างขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.5 นำบทเรียนสำเร็จรูปมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน กลุ่มละ 1 คน รวมจำนวน 3 คนจากโรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เพื่อศึกษาความยากง่ายของภาษาและดูการสื่อความหมายว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่ แล้วปรับปรุงแก้ไขบทเรียนสำเร็จรูป ครั้งที่ 1

1.6 นำบทเรียนสำเร็จรูปมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ที่เรียนเก่ง 3 คน ปานกลาง 4 คน และอ่อน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คนจากโรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เพื่อศึกษาความยากง่ายของภาษาและดูการสื่อความหมายว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่ แล้วปรับปรุงแก้ไขบทเรียนสำเร็จรูปครั้งที่ 2

1.7 นำบทเรียนสำเร็จรูปไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการนำบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้จริง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน จากโรงเรียนวัด

ผาสุภณีนิจกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของบทเรียนสำเร็จรูปแต่ละเล่ม

1.8 จัดทำบทเรียนสำเร็จรูปที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละเล่มของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา แต่ละหน่วยของบทเรียนสำเร็จรูป

2.2 ศึกษาหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์จากตำรา การสร้างแบบทดสอบ ตำราการวัดผลและประเมินผล

2.3 ดำเนินการสร้างแบบทดสอบ แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 40 ข้อ

2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ข้อสอบผ่านเกณฑ์ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00

2.5 นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดผาสุภณีนิจกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ซึ่งเรียนเนื้อหาสาระ เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 30 คน เพื่อนำแบบทดสอบมาคำนวณหาความเชื่อมั่น ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก

2.6 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 82) โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย(P) อยู่ระหว่าง .20 ถึง .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ไว้จำนวน 30 ข้อ ปรากฏว่า ข้อสอบที่ถูกคัดเลือกมีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.40 ถึง 0.63 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .29 ถึง 0.75 ไว้จำนวน 30 ข้อ

2.7 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 84) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

2.8 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ฉบับจริง จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา

2.9 วางแผนการดำเนินการเลือกรูปแบบการวิจัย โดยใช้การทดลองแบบกลุ่มเดียว (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2548: 249)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยผู้วิจัยนำบทเรียนสำเร็จรูปที่ได้จากการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุภณีนิจกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอน โดยใช้

บทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในเวลาเรียนปกติ ซึ่งได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยก่อนที่นักเรียนจะใช้บทเรียนสำเร็จรูปครูควรปฏิบัติดังนี้

2.1 ครูชี้แจงและอธิบายวิธีการศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนมีความเข้าใจและพร้อมที่จะศึกษา

2.2 แจกบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนทุกคนศึกษา และให้นักเรียนอ่านวิธีการใช้บทเรียนอีกครั้งหนึ่งจนเข้าใจ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วปฏิบัติตามคำชี้แจงอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

2.3 ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียนที่ผู้วิจัยค้นคว้าพัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการหาประสิทธิภาพและคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การวิเคราะห์ความถูกต้อง และความเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูป ใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.2 การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนใช้ในการศึกษาจริง

1.3 การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดย

1.3.1 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

1.3.2 หาค่าความยากง่าย (P)

1.3.3 หาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้วิธีของ Brennan

1.3.4 หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีของ Lovett

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

2.1 หาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้ค่าร้อยละของคะแนนพัฒนาการเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 70

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2551: 501-502)

1.1.1 การหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) โดยการประเมินจากคะแนนการทำกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดของนักเรียนในแต่ละกิจกรรมของบทเรียนสำเร็จรูป

1.1.2 การหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) โดยการประเมินจากคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้

1.2 การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC

1.3 การหาค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 86)

1.4 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร B (discriminati B) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 83) โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มเป็นเกณฑ์ในการกำหนดผู้รอบรู้ และไม่รอบรู้

1.5 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรของโลเวต (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 85)

2. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 84)

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 74)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรากฏว่าดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย

หน่วยย่อยที่	บทเรียนสำเร็จรูป	E_1	E_2	E_1/E_2
1	สุขภาพดีมีสุข	80.00	80.71	80.00/80.71
2	โรคควรรู้	80.71	80.71	80.71/80.71
3	ตัวเรากับการกิน	80.71	80.71	80.71/80.71
4	ตัวเรามีสุข	83.57	80.71	83.57/80.71
5	เสริมสร้างร่างกาย	80.00	80.71	80.00/80.71
เฉลี่ย		80.99	80.71	80.99/80.71

จากตารางที่ 1 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปชุด เสริมสร้างร่างกาย มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 80.99/80.71 เมื่อพิจารณาเป็นเล่ม พบว่า เรื่อง สุขภาพดีมีสุข มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.71 เรื่อง โรคควรรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.71/80.71 เรื่องตัวเรากับการกิน มี

ประสิทธิภาพเท่ากับ 80.71/80.71 เรื่อง ตัวเรามีสุข มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.57/80.71 และ เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.71

2. ผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เสริมสร้างร่างกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ %) จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เสริมสร้างร่างกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

N	ก่อนเรียน (30 คะแนน)		หลังเรียน (30 คะแนน)		พัฒนาการ	
	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ผลต่างของคะแนน ก่อนและหลังเรียน	ร้อยละ
14	11.00	36.67	27.79	92.62	16.79	55.95

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ได้คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.67 ของคะแนนเต็ม ได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียน ได้คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.62 และมีคะแนนพัฒนาการ คิดเป็นร้อยละ 55.95

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน และหลังเรียน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป		ร้อยละ		คะแนนพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ
N	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
1 – 5	14	36.67	92.62	55.95

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนพัฒนาการของนักเรียนหลังจากที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 55.95 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูปชุด สร้างเสริมสุขภาพ มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 80.99/80. เมื่อพิจารณารายเล่ม พบว่า เรื่อง สุขภาพดีมีสุข มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.71 เรื่อง โรคควรรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.71/80.71 เรื่อง ตัวเรากับการกิน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.71/80.71 เรื่อง ตัวเรามีสุข มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.57/80.71 และ เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.71 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ จักรพงษ์ พร่องพรมราช (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รายงานพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้าง (Think Pair Share) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) บทเรียนสำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.17/86.18 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วย บทเรียนสำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้างสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้บทเรียน สำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ คู่คิดคู่สร้าง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .01 4) บทเรียนสำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้างที่พัฒนาขึ้น มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.728 แสดงว่านักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 72.80 5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป รายวิชาสุข ศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้าง สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด

2. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 36.67 ของคะแนนเต็ม ได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียน ได้คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.62 และมีคะแนนพัฒนาการ คิดเป็นร้อยละ 55.95 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่าการสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความก้าวหน้าและพัฒนาการเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนที่สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างและความสามารถระหว่างบุคคล การเสริมแรง และก่อนนำบทเรียนสำเร็จรูปไปทดลองใช้ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญหลายครั้ง ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจในบทเรียนสำเร็จรูปและทำคะแนนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณิ นารี (2552: 72-73) ซึ่งได้ทำการศึกษาค่าใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงประกอบภาพการ์ตูนที่มีประสิทธิภาพ และความคงทนของการเรียนรู้เรื่องตัวสะกดวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 240 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบทเรียนสำเร็จรูปช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และช่วยพัฒนา

ผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้งยังช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีให้กับผู้เรียนด้วย นอกจากนี้บทเรียนสำเร็จรูปยังเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถนำไปใช้สอนแทนครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถนำบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ไปใช้สอนนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ได้โดยปรับให้เหมาะสมกับระดับที่สอนและสภาพผู้เรียน

1.2 ครูผู้สอนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ควรจัดแบบฝึกหัดเสริมสำหรับนักเรียนเก่งที่สามารถทำแบบฝึกหัดในบทเรียนแต่ละเรื่องเสร็จก่อนเวลา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยเลือกเนื้อหาที่เป็นปัญหาการเรียนรู้ในระดับชั้นต่างๆ หรือหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่ควรนำมาพัฒนาเป็นบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปในชั้นอื่นๆ หรือเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีวิธีสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับวิธีสอนแบบต่างๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

กิตติวดี บุญชื่อ. (2551). การเรียนรู้อย่างมีความสุข การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

จักรพงษ์ พร่องพรมราช. (2562). รายงานพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

รายวิชาสุขศึกษาเรื่อง การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้าง (Think Pair Share) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ ปีที่ 45 ฉบับที่ 2.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2551). นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ:ธรรมการพิมพ์.

ทิตากร พรหมศิริเดช. (2557). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ความร้อนและสสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การศึกษา ค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัทยมหาสารคาม.

ทองคูณ หนองพร้าว. (2557). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัทยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- _____. (2545). **หลักการวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2555). **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร**. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เป็รื่อง กุมุท. (2549). **เทคนิคการเขียนโปรแกรม**. กรุงเทพฯ ฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ไมตรี อยู่รักดี. (2550). **การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา** สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัตนารณ สกุนี. (2556). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2548). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สำลี เก่งทอง. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง.
- สะท้อน โชคบัณฑิต. (2556). **การใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพรรณิ นาริ. (2552). **การศึกษาการใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงประกอบการ์ตูนที่มีประสิทธิภาพและความคงทนของการเรียนรู้เรื่องการสะกด วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อานนท์ หินแก้ว. (2558). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับครูมัธยมศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 3 (ชาณุวิทยา) จังหวัดเพชรบูรณ์**. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- เอกสิทธิ์ จันทร์ทอง. (2549). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดยโสธร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
teaching materials Health Education and Physical Education Learning
Subject Group On Football for grade 5 students

รังสิต เสกเมธี¹, นีรนาท จุลเนียม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดตะวันเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ E_1/E_2

ผลการวิจัยพบว่า

1. เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลการใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ, สุขศึกษาและพลศึกษา

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

² อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop teaching materials. 2) to study the results of the use of teaching aids for Prathomsuksa 5 students. 3) Study the student's satisfaction using teaching aids. Health Education and Physical Education learning group about football for Prathomsuksa 5 students. Under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area 1, Academic Year 2020, 28 people. obtained by random stratification. The tools used in the research were: 1) teaching documents; Health and physical education learning subject group on football for Prathomsuksa 5 students 2) Achievement test 3) Satisfaction questionnaire Statistics used in data analysis were mean, percentage, standard deviation, and E_1/E_2 .

The results of the research were:

1. Teaching documents Health and physical education learning subject group on football for Prathomsuksa 5 students with efficiency according to the 80/80 criterion.
2. The results of using teaching aids Health and physical education learning group on football for Prathomsuksa 5 students after school is higher than before school.
3. Students who learn using teaching materials of The learning subject group of health education and physical education on football for Prathomsuksa 5 students were Satisfied the satisfaction with the learning management at the highest level.

Keywords: the effectiveness of teaching materials, academic achievement, satisfaction, Health and Physical Education

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก เนื่องจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญกับชีวิตของมนุษย์มากขึ้นโดยสิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องดังกล่าวได้ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อวิถีชีวิตของบุคคลทุกประเทศในโลกทำให้บางครั้งเกิดความยากลำบากในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รัฐบาลทุกประเทศได้หันมาหาแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้ประชากรในประเทศมีศักยภาพ และความสามารถในการปรับตัว และ พบว่า การศึกษาเท่านั้นที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาคนให้สามารถนำความรู้ความสามารถที่มีอยู่ไปพัฒนาตนเอง และพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกประเทศ นอกจากนี้การศึกษายังช่วยให้สามารถปรับตัว และสร้างวิธีการที่ดีที่สุดใน

การแก้ไขปัญหาอย่างหลากหลาย ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุคนั้น ตลอดจนประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าไปอย่างมีหลักการ บนพื้นฐานของความเข้าใจในเหตุผลความถูกต้อง ความดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551 : 17)

สภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังกล่าว ทำให้ วิถีชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปจนกลายเป็นโลกไร้พรมแดน จึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่สังคมไทยจะต้องได้รับผลกระทบจากสภาวการณ์ดังกล่าว (สีปนนท์ เกตุทัต, 2551 : 9) ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางหรือเป็นแกนกลางของการพัฒนาทั้งหลาย เพราะแท้จริงแล้ว การศึกษาและการพัฒนาคนคือกุญแจที่จะเปิดประตูไปสู่การพัฒนาทั้งหลาย (วิชัย ต้นศิริ, 2549: 11) การศึกษามีบทบาทที่จะช่วยให้เป้าหมายของการพัฒนาประเทศบรรลุผลได้ จะต้องกระจายการบริการด้านการศึกษาออกไปให้ทั่วถึง ขณะเดียวกันต้องให้มีคุณภาพที่สามารถพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะในด้านความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมที่เป็นเหตุผล อันจะทำให้สามารถปรับตัว และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2549: 21) มีการเสนอให้มีการปฏิรูปการศึกษามากกว่า 2 ทศวรรษ มีกระแสให้เร่งพัฒนาคน และย้ำเรื่องปฏิรูประบบและกระบวนการเรียนรู้ การฝึกกำลังคนช่วยจัดการศึกษา แต่กระบวนการตัดสินใจของสังคมไทยล่าช้าไม่ทันการเราจึงเผชิญปัญหา ดังนั้นประชาชนไทยควรมีสำนึกร่วมกันที่จะปฏิรูปสังคมไทย ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งปัญญา (สีปนนท์ เกตุทัต, 2551: 28) การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นภารกิจสำคัญและจำเป็นของทุกประเทศ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนา “คน” อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทนต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัยปัจจุบันของสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นความคิด ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร การคมนาคม และวิทยาการด้านต่างๆ การแพร่ขยายวัฒนธรรมข้ามชาติรวมถึงการแข่งขันอย่างรุนแรงด้านเศรษฐกิจ ความสามารถที่จะแข่งขันในตลาดโลก ความสามารถที่จะรับการถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะของฝีมือแรงงานหรือการเตรียม “คน” ให้มีคุณภาพทนต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง กระบวนการปฏิรูปการศึกษามีการดำเนินการในหลายๆ ประเด็น การปฏิรูปหลักสูตรการเรียน การสอนในทุกระดับของการศึกษาก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความสามารถหรือศักยภาพของมนุษย์ ในส่วนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็มีการปฏิรูป หลักสูตร เช่นเดียวกัน โดยปัจจุบันนี้ มีการประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีจุดเน้นให้มีการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุลโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตาม

ศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของไทย ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความรู้และทักษะด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืน ความรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย ความรู้ฝึกทักษะคณิตศาสตร์และภาษาการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข จัดการเรียนรู้เน้นทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา จัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การปฏิบัติทำให้คิดเป็น ทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ (กรมวิชาการ, 2551: 4)

นอกจากนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย ศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรไว้เป็น 3 ระดับการศึกษา คือระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดสาระการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน เป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ โดยเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า ควรใช้รูปแบบ/วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การเรียนรู้คู่คุณธรรม และการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ลักษณะองค์รวม การบูรณาการเป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน หรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน (กรมวิชาการ, 2551 : 5)

สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นสาระหนึ่งใน 8 สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีความสำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง เนื่องจากเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ครอบคลุมเรื่องสุขภาพที่เป็นพื้นฐานจำเป็นต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้เรียนแต่ละคน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เข้าใจธรรมชาติและชีวิต รู้จักและเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าของตนและผู้อื่น รักการออกกำลังกาย และเล่นกีฬา รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดี เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม ทั้งด้านการป้องกัน การส่งเสริม และการดำรงไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีอย่างถาวรทั้งตนเอง ครอบครัว และชุมชน (กรมวิชาการ, 2551: 1)

การเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้นและจูงใจให้กำหนดเป้าหมายที่เป็นจริง และมีคุณค่าในการพัฒนารูปแบบของชีวิตที่มีสุขภาพดี พัฒนาทักษะการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม รู้จักความรับผิดชอบและมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนอื่นทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน ส่วนในการเรียนรู้พลศึกษา ผู้เรียนควรได้รับโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมทางกายและกีฬาทั้งประเภทบุคคล และประเภททีมอย่างหลากหลายทั้งของไทยและสากล กิจกรรมทางกายและกีฬาต่างๆ ช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามศักยภาพด้านความเจริญเติบโตและพัฒนาการทางกาย ได้ปรับปรุงสุขภาพและ

สมรรถภาพทางกาย เกิดการพัฒนาทักษะกลไกอย่างเต็มที่ ได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของการฝึกฝนตนเองตามกฎ กติกา ระเบียบและหลักการทางวิทยาศาสตร์ ได้แข่งขันและได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยตรงตามความถนัด และความสนใจ ได้ค้นหาความพึงพอใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย กีฬา กิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายและรักการออกกำลังกาย ดังนั้น การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จึงควรจัดให้เหมาะสมกับระดับความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน และควรให้สอดคล้องกับลักษณะของวัฒนธรรมท้องถิ่นวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมสากล โดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากบ้าน ชุมชน และท้องถิ่นไปพร้อมกัน

ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จึงได้ศึกษาแนวทางเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว โดยได้ศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิค วิธีการ นวัตกรรมและรูปแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีหลากหลายวิธีที่เหมาะสมกับแนวทางในการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ที่มีสาระสำคัญคือ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการเรียนการสอนถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : 27) และในการจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะจัดด้วยรูปแบบใดก็ตาม ครูผู้สอนจะต้องบูรณาการระหว่างความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการกระทำ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดทั้งการพัฒนาจิตใจ เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความสุข การจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอนก็เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แนวทางหนึ่งในหลายแนวทางที่ได้ถูกกำหนดให้นำมาใช้ในการจัดการศึกษา แทนแนวการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิม โดยเอกสารประกอบการสอนเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิดทฤษฎีสรค์สร้างความรู้ (Constructivism) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกันและผู้เรียนกับครูผู้สอนเป็นรูปแบบที่เน้นทั้งการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีอย่างเหมาะสม (กิ่งฟ้า สินธุวงศ์, 2555: 13)

ด้วยคุณประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เอกสารประกอบการสอนดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่าน่าจะเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียน สามารถที่จะสรค์สร้างความรู้โดยการค้นพบด้วยตนเอง มีครูเป็นผู้ชี้แนะและเสริมแรงให้เหมาะสม รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ความคิด ความรู้สึก ประสบสัมผัสในการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงอย่างมีลำดับขั้นตอน ที่ระบุในบทเรียน มีการเสริมแรงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีพลังที่จะเรียนรู้อย่างแท้จริง ทำให้การเรียนรู้มีลักษณะเป็นองค์รวมมีความหมาย อันจะนำไปสู่การเพิ่มพูนความสามารถในการจำ และการแก้ปัญหาผู้เรียน สามารถดึงข้อมูลจากสมองออกมาใช้ได้ดี ทำให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้จากห้องเรียนไปสู่การปฏิบัติ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน (กิ่งฟ้า สินธุวงศ์, 2555: 48)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความคิดเห็นว่าควรนำแนวการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เอกสารประกอบการสอนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เพราะจะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเรียนรู้ได้สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้ศึกษามีความคาดหวังว่าการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ดังกล่าว จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานของการวิจัย

1. เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลการใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 4,511 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดตะวันเรือง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่ม แบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา คือ เรื่อง ฟุตบอล กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งแบ่งเนื้อหาเป็น 8 เรื่องย่อย ดังนี้

- เรื่องที่ 1 ความเป็นมาของกีฬาฟุตบอล
- เรื่องที่ 2 ทักษะที่จำเป็นในการเล่นฟุตบอล
- เรื่องที่ 3 ผู้รักษาประตู
- เรื่องที่ 4 การหยุดลูกบอล
- เรื่องที่ 5 การเลี้ยงลูกบอลและการทุ่มลูกบอล

เรื่องที่ 6 การแย่งลูกบอล

เรื่องที่ 7 ตำแหน่งและหน้าที่ในการเล่น

เรื่องที่ 8 กติกาการแข่งขันฟุตบอล

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล

3.2 ตัวแปรตาม คือ 1) ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน 2) ความพึงพอใจ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษา กระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ใช้เวลา จำนวน 16 ชั่วโมง โดยไม่รวมกับเวลาของการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง One – Group Pre – test Post – test Design (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2540)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 4,511 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดตะวันเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ได้แบ่งการสร้างเครื่องมือออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 8 เล่ม

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ ชนิดปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การสร้างเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนในการสร้างและหาประสิทธิภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ และวิธีการสร้างเอกสารประกอบการสอน

1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากหนังสือการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ทราบถึงสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน และแนวการวัดผลประเมินผล พร้อมทั้งขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดแนวคิดในการ สร้างเอกสารประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตัวนักเรียน ประกอบกับการ วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เนื้อหารายวิชา เพื่อกำหนดเรื่องย่อยและจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำเรื่อง ซึ่งเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพล ศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีจำนวน 8 เรื่อง คือ ความเป็นมาของ กีฬาฟุตบอล ทักษะที่จำเป็นในการเล่นฟุตบอล ผู้รักษาประตู การหยุดลูกบอล การเลี้ยงลูกบอลและการ พุ่งลูกบอล การแย่งลูกบอล ตำแหน่งและหน้าที่ในการเล่น กติกาการแข่งขันฟุตบอล

1.4 วางโครงเรื่องที่จะเขียนในแต่ละเรื่อง โดยวางเนื้อหาแต่ละตอนที่มีความสัมพันธ์กัน ตามลำดับก่อนหลัง แบ่งเนื้อหาแต่ละตอนออกเป็นหัวข้อย่อย มีการลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก และตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำเรื่องที่กำหนดไว้

1.5 สร้างเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งภายในเล่มมีองค์ประกอบ คือ คำนำ คำชี้แจงใน การใช้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และมีกิจกรรมท้ายเล่มเพื่อเป็นการ ทบทวนความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน โดยสร้างทั้งหมดจำนวน 8 เล่ม ตามเรื่องที่กำหนดขึ้น ดังนี้

- เล่มที่ 1 ความเป็นมาของกีฬาฟุตบอล
- เล่มที่ 2 ทักษะที่จำเป็นในการเล่นฟุตบอล
- เล่มที่ 3 ผู้รักษาประตู
- เล่มที่ 4 การหยุดลูกบอล
- เล่มที่ 5 การเลี้ยงลูกบอลและการพุ่งลูกบอล
- เล่มที่ 6 การแย่งลูกบอล
- เล่มที่ 7 ตำแหน่งและหน้าที่ในการเล่น
- เล่มที่ 8 กติกาการแข่งขันฟุตบอล

ในการสร้างเอกสารประกอบการสอนแต่ละเรื่อง เพื่อให้เนื้อหาและคำอธิบายดึงดูดและ เร้าความสนใจของนักเรียน ผู้ศึกษาจึงได้นำภาพมาประกอบเอกสารประกอบการสอน ให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

1.6 สร้างคู่มือการใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เป็นแนวทางใน การจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้เอกสารประกอบการสอน

1.7 นำเอกสารประกอบการสอนและคู่มือการใช้เอกสารประกอบการสอนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบให้คำแนะนำสำหรับการปรับปรุงแก้ไขเบื้องต้นแล้วนำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมขององค์ประกอบของเอกสาร ประกอบการสอนและคู่มือการใช้เอกสารประกอบการสอน นำผลคะแนนที่ได้จากการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน นำมาหาค่าเฉลี่ย โดยเทียบกับเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545: 73)

1.8 ทำการปรับปรุงเอกสารประกอบการสอนและคู่มือการใช้เอกสารประกอบการสอนตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบบรายบุคคล จำนวน 3 คน คือ เด็กเรียนเก่ง 1 คน เด็กเรียนปานกลาง 1 คน และเด็กเรียนอ่อน 1 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านเนื้อหาของบทเรียน ความชัดเจนของคำอธิบาย คำสั่ง ลำดับของกรอบ ผลการทดลองใช้พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนเก่งจะศึกษาด้วยตนเอง ทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายได้ครบสมบูรณ์ นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง เวลาเรียนจะซุกกักบ้างในบางครั้งที่อ่านแล้วไม่เข้าใจ นักเรียนที่มี ผลการเรียนอ่อนจะศึกษาได้ช้าไม่สามารถตอบคำถามได้ครบสมบูรณ์ ซึ่งจากผลดังกล่าว ผู้ศึกษาได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในส่วน of คำอธิบาย คำสั่ง ให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถสื่อความหมายได้มากขึ้น

1.9 นำเอกสารประกอบการสอนที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้ครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบบกลุ่มเล็ก จำนวน 9 คน คือ เด็กเรียนเก่ง 3 คน เด็กเรียนปานกลาง 3 คน และเด็กเรียนอ่อน 3 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านความเหมาะสมของระยะเวลา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังจากทำการทดลองใช้กับกลุ่มเล็กเสร็จ ผลการทดลองใช้พบว่า นักเรียนสามารถเรียนรู้และทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายได้ทันเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม

1.10 นำเอกสารประกอบการสอนที่ปรับปรุงจากการทดลองใช้ครั้งที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แบบภาคสนาม จำนวน 36 คน พร้อมทั้งให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 ข้อ หลังจากเรียนจบ เพื่อหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของเอกสารประกอบการสอน พบว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพ 82.77/80.97 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

1.11 นำเอกสารประกอบการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ไปจัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบทดสอบ

2.2 ศึกษาแนวการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากหนังสือการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.3 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาจากหนังสือการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.4 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา ตัวชี้วัดการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบทดสอบ

2.5 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสร้างเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยยึดตามจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้ทำการวิเคราะห์มาแล้ว

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบในเบื้องต้น แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง

จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน พบว่า ข้อสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 โดยข้อสอบบางข้อมีการใช้ภาษาในการตั้งคำถาม ไม่เหมาะสมบางข้อใช้คำถามกำกวม บางข้อใช้ภาษาไม่ถูกต้อง บางข้อวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดตะวันเรือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่ผ่านการเรียนในเรื่อง ฟุตบอล ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน แล้วตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ให้ 0 คะแนน แล้วรวบรวมคะแนนทุกข้อ

2.8 นำคะแนนที่ได้จากข้อ 7 มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ไว้จำนวน 20 ข้อ ซึ่งข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.57 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 - 0.80

2.9 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับของข้อสอบเท่ากับ 0.81

2.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉบับจริง จำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

3. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งขอบเขตการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านเจตคติต่อการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยกำหนดกรอบในการสร้างเป็นด้านความรู้ 10 ข้อ ด้านทักษะกระบวนการ 10 ข้อ และด้านเจตคติต่อการเรียนรู้ 10 ข้อ และสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ศึกษาให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เอกสารประกอบการสอนเป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนศึกษา และทำกิจกรรมในเอกสารประกอบการสอน หากนักเรียนสงสัยหรือมีปัญหาในกิจกรรมเนื้อหา ผู้ศึกษาเป็นผู้ตอบข้อสงสัย แนะนำและอธิบาย เพื่อสร้างความเข้าใจกับนักเรียน เมื่อสิ้นสุดชั่วโมงสอนถ้านักเรียนคนใดทำความเข้าใจในเนื้อหาไม่ทันเพื่อน ให้ยืมเอกสารประกอบการสอนเพื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนอกเวลาเรียน เมื่อศึกษาเสร็จแต่ละเล่ม นักเรียนทำแบบกิจกรรมย่อยสำหรับเอกสารประกอบการสอน แต่ละเล่ม เพื่อเป็นการประเมินความรู้ความเข้าใจ

3. หลังจากนักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอนจบทั้ง 8 เล่ม ผู้ศึกษาให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

4. นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดย่อยในเอกสารประกอบการสอน และคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ไปวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพ E_1 และ E_2 ของเอกสารประกอบการสอน

6. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนจากเอกสารประกอบการสอน ไปวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน

7. นำคะแนนจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการหาคุณภาพและประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1.1 หาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการนำไปใช้ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ

1.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2555:112)

2.2 การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2544: 103)

2.2 การหาค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 80)

2.3 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร B (Discriminati B) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 82)

2.4 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2544: 117)

ผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดตะวันเรืองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 28 คน ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน (E1/E2) กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยเก็บข้อมูล จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดตะวันเรือง

เรื่องที่	คะแนนระหว่างเรียน			คะแนนทดสอบหลังเรียน		
	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ
1	8	7.25	90.63	20	16.64	83.21
2	8	6.50	81.25			
3	8	6.75	84.38			
4	8	7.00	87.50			
5	8	6.71	83.93			
6	8	7.00	87.50			
7	8	6.50	81.25			
8	8	6.46	80.80			
รวม	64	54.18	84.65			
ประสิทธิภาพกระบวนการ = 84.65				ประสิทธิภาพผลลัพธ์ = 83.21		
$E_1/E_2=84.65/83.21$						

จากตารางที่ 1 พบว่า เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพกระบวนการแต่ละชุดเท่ากับ 90.63, 81.25, 84.38, 87.50, 83.93, 87.50, 81.25 และ 80.80 โดยทุกชุดรวมเฉลี่ย ร้อยละด้าน ประสิทธิภาพกระบวนการ เท่ากับ 84.65 ส่วนด้านประสิทธิภาพผลลัพธ์ เท่ากับ 83.21 แสดงว่า เอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพ 84.65/83.21 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดตะวันเรือง จำนวน 28 คน

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ย และร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ %) จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

N	ก่อนเรียน (20 คะแนน)		หลังเรียน (20 คะแนน)		พัฒนาการ	
	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ผลต่างของ คะแนนก่อน และหลังเรียน	ร้อยละ
28	8.46	42.32	16.64	83.21	8.00	40.00

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ได้คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.32 ของคะแนนเต็ม ได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.21 และมีคะแนนพัฒนาการ คิดเป็นร้อยละ 40.00

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวม

ด้านที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1.	ด้านความรู้	4.61	0.65	มากที่สุด
2.	ด้านทักษะกระบวนการ	4.75	0.52	มากที่สุด
3.	ด้านเจตคติต่อการเรียนรู้	4.74	0.49	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.69	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านทักษะกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมา คือ ด้านเจตคติต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด คือ ด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทำให้ผู้ศึกษาค้นพบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) คู่มือการใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$) และจากการทดลองใช้เอกสารประกอบการสอน พบว่า ครั้งที่ 1 มีประสิทธิภาพ 82.77/80.97 และครั้งที่ 2 มีประสิทธิภาพ 84.65/83.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนดังกล่าว ผู้ศึกษาได้มีการศึกษาทำความเข้าใจกระบวนการในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน การนำเอกสารประกอบการสอนไปใช้จริง โดยที่กระบวนการในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนนั้น ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์จากแนวทางการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนจากเอกสารต่างๆ โดยเริ่มจากแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา

และพลศึกษา ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประกอบการสอน ทำให้ได้ข้อเท็จจริงว่าเอกสารประกอบการสอนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากนั้นผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยเริ่มต้นจากวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตัวนักเรียน ประกอบกับการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เนื้อหารายวิชา เพื่อกำหนดเรื่องย่อยและจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำเรื่อง ดำเนินการวางโครงเรื่อง ตามหลักของการสร้างเอกสารประกอบการสอน มีการลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายากเหมาะสมกับวัยของนักเรียน และตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำเรื่องที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการสร้างเอกสารประกอบการสอนของ วีระ ตันตระกูล (2553: 36) นอกจากนี้ในกระบวนการสร้างเอกสารประกอบการสอน และคู่มือการใช้เอกสารประกอบการสอนนั้น ผู้ศึกษาได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์จากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การแทรกรูปภาพที่สอดคล้องกับเรื่องที่สอนแนวทางการวัดและประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาพลศึกษาในส่วนของเพิ่มเติมวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ทำให้เอกสารประกอบการสอนมีความสมบูรณ์มากขึ้น เมื่อองค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอนดังกล่าว มีความชัดเจนและเหมาะสมจึงทำให้มีผลการพิจารณาความเหมาะสมโดยภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนองค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอนที่ค่าเฉลี่ย มีความเหมาะสมต่ำสุด คือ ด้านเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากธรรมชาติของการเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับภาคปฏิบัติ ผู้เรียนจะต้องใช้เวลาในการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ จึงอาจเป็นเหตุผลให้เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้นมีความเหมาะสมในระดับต่ำ และจากการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนซึ่งพบว่า ในครั้งที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.5/83.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ศึกษาค้นได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเอกสารประกอบการสอนที่ได้ศึกษามา คือ ขั้นเตรียมโดยการศึกษาเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเอกสารประกอบการสอน ขั้นลงมือสร้างเอกสารประกอบการสอน และขั้นทดลองใช้และแก้ไข ซึ่งในขั้นนี้หลังจากที่ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้ศึกษาได้นำไปทดลองใช้โดยเริ่มตั้งแต่แบบรายบุคคลกับนักเรียนจำนวน 3 คน เพื่อปรับปรุงและแก้ไขในส่วนของความชัดเจนของภาษา แบบกลุ่มเล็กกับนักเรียนจำนวน 9 คน เพื่อปรับปรุงและแก้ไขในของระยะเวลา การจัดกิจกรรม และแบบภาคสนามกับนักเรียนจำนวน 36 คนเพื่อหาประสิทธิภาพครั้งที่ 1 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 82.77/80.97 และได้ทำการปรับปรุงในจุดที่บกพร่องก่อนนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาจริง ดังนั้น เมื่อนำเอกสารประกอบการสอนมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จึงส่งผลให้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทำนองเดียวกันกับยุทธพรสุนทะโรจน์ (2552) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน เรื่อง จังหวัด ของเรา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนภูเรือ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ผลการศึกษาพบว่า เอกสารประกอบการสอน เรื่อง จังหวัดของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85.20/81.40

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 42.32 ของคะแนนเต็ม และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 83.21 และมี

คะแนนพัฒนาการ คิดเป็นร้อยละ 40.00 จะเห็นได้ว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่สูงขึ้นหลังจากเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเอกสารประกอบการสอนที่พัฒนาขึ้นผ่านขั้นตอนในการหาคุณภาพและประสิทธิภาพ พร้อมทั้งได้รับการปรับปรุงมาเป็นอย่างดี ทำให้องค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมที่เริ่มจากการทำให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการเสริมแรง และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการสร้างองค์ความรู้ดังกล่าวจะมีครูผู้สอนคอยเป็นผู้ชี้แนะและเพิ่มเติมเพื่อให้องค์ความรู้ มีความชัดเจน ให้ผู้เรียนได้นำเสนอความเข้าใจของตนเอง และครูคอยเพิ่มเติมให้มีการฝึกปฏิบัติจริงโดยทำแบบฝึกและลงมือปฏิบัติจนเกิดความเชี่ยวชาญในเรื่องที่เรียนรู้ ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และฝึกทบทวนอยู่เสมอ กระบวนการดังกล่าวทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความจำและความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับ ยุภาพร สุนทะโรจน์ (2552) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน เรื่อง จังหวัดของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนภูเรือ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนประกอบ ภาพการ์ตูนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) โดยด้านทักษะกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมา คือ ด้านเจตคติต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด คือ ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวของเอกสารประกอบการสอน มีลำดับขั้นตอนที่มีความชัดเจน ซึ่ง กิ่งฟ้า สีนวรงค์ (2555: 45) เสนอว่า กิจกรรม การเรียนรู้ในเอกสารประกอบการสอน ถือว่าเป็นการวางแผนการสอนซึ่งเป็นการจัดสถานการณ์เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองให้ มากที่สุด โดยเริ่มตั้งแต่การสร้างความสนใจเรื่อยไปจนถึงกิจกรรมสุดท้าย ซึ่งขั้นตอนการสอนที่กำหนดไว้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของเอกสารประกอบการสอน ล้วนแต่เป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจ กระตุ้นให้นักเรียนต้องการเรียนรู้ และให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการเรียนรู้ การดำเนินการตามขั้นตอนของกิจกรรมที่กำหนดไว้ดังกล่าว จึงนำมาซึ่งความพึงพอใจของนักเรียนในที่สุด อย่างไรก็ตามกิจกรรมและขั้นตอนการจัดกิจกรรมยังต้องมีการปรับปรุงในบางส่วน เนื่องจากการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนบางครั้งมีหลายขั้นตอน ซึ่งต้องจัดให้เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ ตลอดจนความรับผิดชอบของนักเรียน และเวลาในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้ศึกษาจะนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้กับนักเรียนที่มีธรรมชาติและสภาพแวดล้อม แตกต่างจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดตะวันเรือง อาจต้องมีการปรับกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียน เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 การนำเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้ควรมีแหล่งความรู้สำหรับนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 การนำเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครูต้องเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเคร่งครัด โดยเน้นบรรยากาศของการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีอิสระ มีกิจกรรมทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสม

1.4 การจัดการเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ให้ความสำคัญกับภาคปฏิบัติ ดังนั้น ครูผู้สอนควรปฐมนิเทศนักเรียนในเรื่องของความปลอดภัย อุบัติภัยที่อาจเกิดจากการฝึกปฏิบัติ มารยาท ที่ผู้เล่นทุกคนควรมีก่อนที่นักเรียนจะฝึกปฏิบัติจริง

1.5 การจัดการเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าวครูผู้สอนควรศึกษาคู่มือการใช้เอกสารประกอบการสอนให้เข้าใจเป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทันตามเวลาที่กำหนด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาเอกสารประกอบการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับครูผู้สอนระดับช่วงชั้นอื่นๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยทั่วถึง เนื่องจากเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนาเอกสารประกอบการสอน สำหรับครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นต่างกัน เพื่อศึกษาว่าการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวจะเหมาะสมกับนักเรียนระดับช่วงชั้นใดมากที่สุด เพื่อจะสามารถสร้างและใช้รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมกับระดับช่วงชั้นของนักเรียนแต่ละกลุ่มมากที่สุด

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาด้านความรู้ เนื่องจากพบว่ามีความพึงพอใจของนักเรียนต่ำกว่าประเด็นอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. ออนไลน์
สืบค้นจาก <http://regu.tu.ac.th/quesdata/Data/L32.PDF> เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2565.
- กึ่งฟ้า สีนจวงษ์. (2555). การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. ขอนแก่น : คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กรมวิชาการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2555). การศึกษาทางไกลกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. ใน ประมวลสาระชุด
วิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หน่วยที่ 12. นนทบุรี:
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ยุภาพร สุนทะโรจน์. (2552). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เรื่อง
จังหวัดของเรา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4).
กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วีระ ตันตระกูล. (2553). บันไดสู่ความก้าวหน้าทางข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- วิชัย ตันศิริ. (2549). การศึกษากับพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: วี.ซี.ที. คอมมิวนิเคชั่น.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2549). การบริหารหลักการศึกษาและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2551). โลกยุคไร้พรมแดนในกระแสโลกาภิวัตน์ . กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2551). การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษการเปลี่ยนแปลง.
กรุงเทพฯ : คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2544). การวัดผลการศึกษา. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตร
ธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

The Creative Leadership of the School Administrators in
the Benjamit Thongchai Group under the office of Nakhonratchasima
Primary Educational Service Area Office 3

สุมาลี ฤทธิสมิต¹, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 97 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน และการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยนครราชสีมา

2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตถ์ชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตถ์ชัย, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of creative leadership of school administrators. Schools in Benjamit Thongchai Group under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3 2) to compare the creative leadership of school administrators. in the Benjamit Thongchai Group Under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area 3 classified by education level and work experience. The sample used in this research were teachers Schools in the Benjamit Thongchai Group under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3, totaling 97 people By defining the sample according to the prefabricated table, Craigie and Morgan. and simple randomization. The research tool was a 5-point estimation scale questionnaire with a concordance index between 0.67-1.00 and a confidence value of the entire test of 0.97. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. and t-test.

The results of the research were:

1. Creative Leadership of School Administrators in Benmitr Thongchai Group Under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3 in overall and each side is at a high level.

2. Creative Leadership of School Administrators in Benmitr Thongchai Group Under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area 3 classified by education level and work experience Overall and each aspect is not different.

Keywords: Creative Leadership, School in the Benjamit Thongchai,
School Administrators

บทนำ

พลวัตของโลกในศตวรรษที่ 21 เกิดปัญหาแรงกดดันจากภายนอก โดยมีการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทักษะคน ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมและพฤติกรรมของประชากร ที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ รวมถึงการศึกษาความต้องการของบุคคล ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องเตรียมตัวรับมือหรือเตรียมความพร้อมให้สามารถบริหารจัดการและดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้ ในขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์มุ่งสู่การเปลี่ยนของประเทศไทย จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบหลายประการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ดังนั้น สถานศึกษา หรือโรงเรียน ซึ่งเป็นองค์กรให้บริการที่ผูกพันกับเรื่องของการสอนและการเรียนรู้เป็นหลัก เป้าหมายสุดท้าย (Ultimate goal) ของโรงเรียนก็คือการเรียนรู้ของนักเรียน (Student learning) โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โรงเรียนจึงเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) มากกว่าองค์กรประเภทใด ๆ เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่สำหรับผู้เรียนได้มีโอกาสสำหรับขยาย

ความรู้ความสามารถได้อย่างสร้างสรรค์ (Expand capacities to create) และประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง (Hoy and Miskel, 2008 อ้างใน กาญจนา ศิลา, 2556)

โรงเรียนจัดได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพที่จะแข่งขันในระดับเวทีโลกได้ ดังนั้นจึงต้องเร่งดำเนินการพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้เป็นที่รวมของการมีคุณภาพในทุกส่วน จึงต้องมีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบอย่างเร่งด่วน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการกำลังคนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการพัฒนาประเทศในโลกยุคดิจิทัลและการสื่อสารที่ไร้พรมแดน การปฏิรูปการศึกษานั้น มุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่าง ๆ โดยบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นทั้งผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นบุคคลที่สำคัญมีวิสัยทัศน์ สามารถวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจต่าง ๆ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โรงเรียนที่มีประสิทธิผลหรือโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยความทุ่มเทความพยายามในทุก ๆ ด้าน จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องอาศัยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ต้องอาศัยเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทายต้องอาศัยทรัพยากรที่เพียงพอและมีคุณภาพ ต้องอาศัยความมีวิสัยทัศน์ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการสอนเทคโนโลยี ต้องอาศัยภาวะความเป็นผู้นำทั้งของผู้บริหารและของคณะครู ต้องอาศัยบรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือและไว้วางใจซึ่งกัน และกันที่สำคัญก็ต้องอาศัยหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นทิศทางของการพัฒนาที่ถูกต้องถูกทิศทาง อันเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหาร (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555 : 38)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาและบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ทั้งยังเป็นผู้ที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรอย่างมากทั้งในแง่การสร้างพฤติกรรมและควบคุมพฤติกรรมของบุคคล อีกทั้งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา มีบทบาทและอิทธิพลต่อการดำเนินงานที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุด สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลหรือที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ต้องอาศัยบรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ต้องอาศัยความทุ่มเทความพยายามในทุกด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องอาศัยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ต้องอาศัยเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทาย ต้องอาศัยทรัพยากรที่เพียงพอและมีคุณภาพ ต้องอาศัยความมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร จัดการเรียนการสอน เทคโนโลยีและหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นทิศทางของการพัฒนาที่ถูกต้องอันเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหาร (ศราวุธ กางสำโรง, 2559 : 4) ซึ่งภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นั้นเป็นการแสดงออกของผู้นำที่ตอบสนองความต้องการของบุคลากร ในด้านความสามารถในการนำความสร้างสรรค์และกระตุ้นให้เกิดความสร้างสรรค์ซึ่งภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถใน

การผลักดันให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายโดยการสร้างแรงบันดาลใจ และจูงใจส่งเสริม และแนะนำกระบวนการภายในองค์กรเพื่อที่จะทำให้นักวิชาการสามารถคิดนอกกรอบกล้าคิดกล้าตัดสินใจมีความคิดสร้างสรรค์หาแนวทางในการบริหารและการสื่อสารภายในองค์กรมีความสามารถในการปรับตัวและกระบวนการทำงาน ในองค์กรให้มีความง่ายคล่องตัว และยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ได้ดีมากขึ้น ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในการดำเนินงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ งานวิจัยหลายเรื่องชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร และการจัดการในทุกระดับ ทั้งในภาครัฐ เอกชน ระดับโลก หรือระดับท้องถิ่น ผู้นำเปรียบเสมือนจุดรวมแห่งพลังของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งในภาวะวิกฤติของระบบราชการ องค์กรมีความต้องการภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีความเข้มแข็ง ตั้งใจที่จะแก้ปัญหาอย่างกล้าหาญอดทน และต่อเนื่อง สามารถสร้างความมั่นใจให้เกิดการพัฒนาองค์กร ทำให้การทำงานเดินไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น เสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้กับองค์กร (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2556 : 31)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ในอำเภอปักธงชัย อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอครบุรี อำเภอเสิงสาง มีวิสัยทัศน์ เป็นองค์กรพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ บริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาล บนพื้นฐานความเป็นไทยสู่สากล โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย สร้างโอกาสทางการศึกษา กระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม ปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง ซึ่งจากสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานแบบเก่า พอใจในสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ รักษาระบบแบบอนุรักษ์นิยม ไม่คิดจะริเริ่มเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่ดีกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ยังพบปัญหาบางประการเกี่ยวกับการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การรู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ความเป็นผู้รับผิดชอบอย่างแท้จริง การพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์และการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาเกิดความขัดแย้งการทำงานมีอุปสรรค การแก้ไขปัญหายุ่งยากซับซ้อนล่าช้า บุคลากรขาดขวัญกำลังใจ ส่งผลกระทบไปถึงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เห็นจากผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่มีภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ และคะแนนการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ของนักเรียนก็มีระดับต่ำของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2565)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เห็นได้ชัดว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่พลวัตของโลกในศตวรรษที่ 21 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดการพัฒนาการศึกษาได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อจะนำผลของการศึกษาของการวิจัยนี้ ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในการกำหนดนโยบายนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติ ให้เกิดประสิทธิภาพสู่มาตรฐานสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2565 จากสถานศึกษาทั้งหมด 15 สถานศึกษา จำนวน 131 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตร
ธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัด
การศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2565 จำนวนครูทั้งสิ้น
131 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน
(Krejcie & Morgan) (Krejcie R.V., & D.W. Morgan, 1970 : 608) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนใน
กลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ผู้วิจัยได้
กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของแนวคิดของ
Ruth and Maurice (2007) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี
2) การทำงานเป็นทีม 3) การเจรจาต่อรอง 4) การวางใจ และ 5) การสร้างมนุษยสัมพันธ์

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนใน
กลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตาม
ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

3.1.1 ระดับการศึกษา

3.1.1.1 ปริญญาตรี

3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 ประสบการณ์ทำงาน

3.1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนใน
กลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ผู้วิจัยได้
กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของแนวคิดของ
Ruth and Maurice (2007) ประกอบด้วย 5 ด้าน

3.2.1 การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี

3.2.2 การทำงานเป็นทีม

3.2.3 การเจรจาต่อรอง

3.2.4 การวางใจ

3.2.5 การสร้างมนุษยสัมพันธ์

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ครั้งนี้ ดำเนินการระหว่างเดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2565 จากสถานศึกษาทั้งหมด 15 สถานศึกษา จำนวน 131 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3, 2565)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2565 จำนวนครูทั้งสิ้น 131 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (Krejcie R.V., & D.W. Morgan, 1970 : 608) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยยึดกรอบตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ Ruth and Maurice (2007) ซึ่งมี 10 ด้าน โดยนำเอาแนวคิดข้างต้นนี้มา 5 ด้าน ที่เข้ากับบริบทของโรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตร ธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 คือ 1) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี 2) การทำงานเป็นทีม 3) การเจรจาต่อรอง 4) การวางใจ และ 5) การสร้างมนุษยสัมพันธ์

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index Of Item Objective Congruence) ซึ่งค่าที่ได้ ตั้งแต่ 0.67 - 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ตามข้อเสนอแนะ

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำนวน 3 โรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่า เท่ากับ 0.97

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตถ์ราชูย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์การทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตถ์ราชูย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alphacoefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30)

3.1 t-test (Independent Sample)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตถ์ราชูย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านโดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.20	0.72	มาก	3
2	การทำงานเป็นทีม	4.21	0.74	มาก	2
3	การเจรจาต่อรอง	4.23	0.76	มาก	1
4	การวางใจ	4.17	0.78	มาก	5
5	การสร้างมนุษยสัมพันธ์	4.20	0.72	มาก	3
ภาพรวม		4.23	0.74	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการเจรจาต่อรอง ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.74) ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.72) และด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านการวางใจ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.78)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกระดับการศึกษา

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา
เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้าน ที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p- value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.18	0.74	4.23	0.66	-0.260	0.796
2	การทำงานเป็นทีม	4.27	0.66	4.02	0.94	1.418	0.160
3	การเจรจาต่อรอง	4.21	0.81	4.29	0.59	-0.482	0.631
4	การวางใจ	4.20	0.77	4.08	0.80	0.629	0.531
5	การสร้างมนุษยสัมพันธ์	4.18	0.76	4.25	0.63	-0.380	0.705
	ภาพรวม	4.23	0.76	4.23	0.71	-0.018	0.986

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา
เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์

ด้าน ที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป		t	p- value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.14	0.76	4.35	0.60	-1.330	0.187
2	การทำงานเป็นทีม	4.20	0.72	4.22	0.80	-0.131	0.896
3	การเจรจาต่อรอง	4.15	0.82	4.43	0.53	-1.623	0.108
4	การวางใจ	4.14	0.82	4.26	0.64	-0.700	0.486
5	การสร้างมนุษยสัมพันธ์	4.17	0.78	4.28	0.56	-0.646	0.520
	ภาพรวม	4.22	0.77	4.24	0.67	-0.114	0.909

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการเจรจาต่อรอง รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านการวางใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษาจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองปรับเปลี่ยนแนวความคิด ปรับตัวให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน มีการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีความสามารถจูงใจบุคลากรอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ กระตุ้นและสนับสนุนให้บุคลากรกล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ปรับตัวและกระบวนการทำงานใหม่ ๆ ในการบริหารงานการสื่อสารในองค์กร อีกทั้งมียึดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี กฤษพล อัมระนันท์ (2559 : 42) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินา สุทธิโพธิ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันจิรา น้ำขาว (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตรธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษามีศักยภาพของความเป็นผู้นำอย่างสร้างสรรค์ จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของระบบการศึกษาไทย ที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้บุคลากรทุกคนเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้ความคิดเห็นและมุมมองแนวคิดต่อการบริหารงานสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิบติซาม

เจาะ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูวนาท คงแก้ว (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2 พบว่า ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มเบญจมิตร ธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่รวดเร็ว และทันสมัย สถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาได้มีการเพิ่มเติมความรู้ ส่งเสริมการอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคลากร ทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย ทุกที่ทุกเวลา เป็นการเปิดโลกทัศน์ทางความคิด ส่งผลให้เกิดแนวคิด มุมมองในการสร้างสรรค์การทำงานใหม่ ๆ เกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินา สุทธิโพธิ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูวนาท คงแก้ว (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการวางแผน เลือกสื่อที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมของครูในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผน เลือกสื่อที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 ด้านการทำงานเป็นทีม จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานให้มีการยอมรับและเห็นคุณค่าของเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีสร้างบรรยากาศในการทำงาน

1.3 ด้านการเจรจาต่อรอง จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างพลังใจให้กับครูภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างพลังใจให้กับครูภายในสถานศึกษา โดยการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้กำลังใจในการทำงานในด้านต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

1.4 ด้านการวางใจ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาพูดคุยกับครูอย่างเปิดเผยในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพูดคุยกับครูอย่างเปิดเผยในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ให้ความไว้วางใจและเชื่อใจในความสามารถการทำงาน คอยแนะนำส่งเสริมการทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อลดช่องว่าง ลดการหวาดระแวงซึ่งกันและกัน

1.5 ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีสวัสดิการให้ครูภายในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีสวัสดิการกับครู และให้ความสำคัญต่อสมาชิกในองค์กรอย่างเท่าเทียม เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรเดียวกันสู่เป้าหมายเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานภายในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2560-2579. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545, 2553). กรุงเทพฯ : องค์การการค้าของครูสภา.

กาญจนา ศิลา. (2556). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน (เครือข่ายที่ 19). สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา คณะการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2556). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร
สถานศึกษาอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กฤษพล อัมระนันท์. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน
อำเภอแม่वंก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์.
- จันจิรา น้าขาว. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภูวนาท คงแก้ว. (2564). “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2” *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(4)
: 82-96.
- วินา สุทธิโพธิ์. (2561). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนัก
งานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา.
(พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- ศราวุธ กางสำโรง. (2559). อิทธิพลของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคามเขต 1.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 3. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(พ.ศ. 2563-2565). นครราชสีมา.
- อิตติขาม เจะหะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Ruth, A., & Maurice, P. (2007). The principal as chief learning officer : The new

work of formative leadership. Birmingham : Stamford University
Birmingham.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). **Determining Sample Size for Research**

Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3) : 607 – 610.

ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษา
ลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
Administrative skills of small school administrators Educational
Lam Plai Mat Development Zone, under Buriram Primary Educational
Service Area Office, Region 1

ณัฐดาพร วิริยะอ่องศรี¹, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 2) เปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 181 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

วิทยาลัยนครราชสีมา

2. ครูที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ทักษะการบริหารงาน, ผู้บริหารสถานศึกษา, สถานศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the administrative skills of small school administrators of Lamplaimat Educational Development Zone under Buriram Primary Educational Service Area Office 1, 2) to compare the administrative skills of small school administrators of Lamplaimat Educational Development Zone under Buriram Primary Educational Service Area Office 1, classified by education level and work experiences. The sample group used in this research were 181 teachers in the small school of Lamplaimat District under the Office of Buriram Primary Educational Service Area 1, The sample group was defined according to the table of Craigie and Morgan, and simple randomization. The research tool was a 5-rating scale questionnaire with an index of item Objective Congruence between 0.67-1.00 and the reliability of the whole questionnaire of 0.99. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results of the research were:

1. The level of administrative skills of small school administrators of Lamplaimat Educational Development Zone under Buriram Primary Educational Service Area Office 1, in overall as well as each aspect is at a high level.

2. teachers with education and different work experience There were opinions on the administrative skills of administrators of small educational institutions. Lam Plai Mat Educational Development Zone Under the Office of Buriram Primary Educational Service Area 1, in overall and each aspect is not different.

Keywords: administrative skills, small educational institutions, school administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ประเทศจะเจริญก้าวหน้าต้องอาศัยการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาช่วยสร้างความรู้ความคิด ทักษะ เจตคติ ให้มนุษย์รู้จักตนเอง รู้จักชีวิตเข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่อาศัย แล้วนำความรู้ความเข้าใจมาใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดียิ่งขึ้น (ภารดี อนันต์นาวิ, 2555 : 321)

การสร้างและพัฒนาคนไทยเพื่ออนาคตของประเทศ ต้องสร้างคนไทยให้เป็นคนดีและคนเก่ง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามค่านิยมหลักของคนไทยกำหนดให้มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ เน้นการอ่านออกเขียนได้ คิดวิเคราะห์เป็น รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นหลัก ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทและอิทธิพลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุด มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559 : 2-3) ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาเพราะต้องเป็นทั้งผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย สถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งมีปัญหาในการบริหารงานสถานศึกษา คือ 1) งบประมาณไม่พอเพียงสำหรับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เนื่องจากโรงเรียนได้รับงบประมาณตามจำนวนรายหัวของนักเรียน 2) จำนวนครูไม่ครบชั้น และไม่ครบสาระวิชาตามหลักสูตร 3) ขาดโอกาสเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ 4) ผู้ปกครองเด็กขาดความเอาใจใส่ลูกหลานของตน ปัญหาดังกล่าวทำให้เด็กที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกลายเป็นเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาไป โดยปริยาย และเมื่อเติบโตขึ้นมาก็กลายเป็นกำลังคนที่ไม่มีความรู้ของชาติ หรือเป็นได้เพียงแรงงานไร้ฝีมือเท่านั้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1, 2564)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในการกำหนดนโยบายวางแผนปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษา ลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษา ลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษา ลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ไม่แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษา ลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษา ลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe) ประกอบด้วย ทักษะการบริหาร 5 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านความรู้ความคิด 2) ทักษะด้านเทคนิค 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน 4) ทักษะด้านมนุษย 5) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Drake and Roe, 1986 : 29-30)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษา ลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ในปีการศึกษา 2565 จากสถานศึกษาขนาดเล็กทั้งหมด 48 สถานศึกษา จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งสิ้น 347 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษา ลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 181 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) โดยการสุ่มอย่างง่าย

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ (independent variable) คือ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาอำเภอสามชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

3.1.1 ระดับการศึกษา

3.1.1.1 ปริญญาตรี

3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 ประสบการณ์ทำงาน

3.1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) คือ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาอำเภอสามชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ของเดรกและโรว์ (Drake and Roe) (Drake and Roe, 1986 : 29 - 30) ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการบริหาร 5 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ทักษะด้านความรู้ความคิด

3.2.2 ทักษะด้านเทคนิค

3.2.3 ทักษะด้านการศึกษาและการสอน

3.2.4 ทักษะด้านมนุษย

3.2.5 ทักษะด้านความคิดรวบยอด

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาอำเภอสามชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ดำเนินการระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2565 ถึงเดือนธันวาคม 2565

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาอำเภอสามชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ในปีการศึกษา 2565 จากสถานศึกษาขนาดเล็กทั้งหมด 48 สถานศึกษา จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งสิ้น 347 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาอำเภอสามชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2565

จำนวน 181 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) โดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปาง มาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปาง มาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยยึดกรอบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา แนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe)

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index Of Item Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่างอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ตามข้อเสนอแนะ

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.99

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด 181 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นและการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30)

3. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์การทดสอบค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ความถี่ (Frequency)
 - 2.2 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 t-test (Independent sample)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร

สถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะด้านความรู้ความคิด	4.26	0.74	มาก	3
2	ทักษะด้านเทคนิค	4.40	0.67	มาก	1
3	ทักษะด้านการศึกษาและการสอน	4.38	0.66	มาก	2
4	ทักษะด้านมนุษย	4.23	0.74	มาก	4
5	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.19	0.75	มาก	5
ภาพรวม		4.17	0.66	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคนิค รองลงมาคือ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านความรู้ความคิด และทักษะด้านมนุษย ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา	ปริญญาดรี		สูงกว่าปริญญาดรี		t	p- value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะด้านความรู้ความคิด	4.28	0.75	4.21	0.74	0.589	0.557
2	ทักษะด้านเทคนิค	4.36	0.70	4.52	0.57	-1.430	0.155
3	ทักษะด้านการศึกษาและการสอน	4.38	0.65	4.38	0.70	-0.023	0.981
4	ทักษะด้านมนุษย	4.20	0.75	4.35	0.71	-1.197	0.233
5	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.17	0.75	4.26	0.77	-0.706	0.481
	ภาพรวม	4.28	0.72	4.34	0.70	-0.553	0.481

จากตารางที่ 2 แสดงว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนา

การศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป		t	p- value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะด้านความรู้ความคิด	4.33	0.69	4.23	0.77	0.902	0.368
2	ทักษะด้านเทคนิค	4.41	0.73	4.40	0.64	0.110	0.912
3	ทักษะด้านการศึกษาและการสอน	4.28	0.78	4.43	0.60	-1.356	0.178
4	ทักษะด้านมนุษย	4.13	0.81	4.29	0.70	-1.297	0.196
5	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.08	0.86	4.25	0.68	-1.289	0.201
	ภาพรวม	4.18	0.64	4.17	0.68	0.014	0.989

จากตารางที่ 3 แสดงว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ทักษะด้านเทคนิค รองลงมาคือ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านความรู้ความคิด และทักษะด้านมนุษย ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยิ่งในระบบการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญปัญหาเศรษฐกิจภายใต้ความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ทำให้ผู้บริหารศึกษาต้องพัฒนากระบวนการความคิดริเริ่ม เนื่องจากความคิดริเริ่มเป็นหนทางนำไปสู่การวางแผน การปฏิบัติงาน การติดตาม ตรวจสอบ การรายงานผล การสรุปผล และการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา การบริหารงานสถานศึกษาเป็นทักษะความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ การใช้ศาสตร์และศิลป์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นของผู้บริหาร ส่งผลให้บริหารงานได้ประสบ

ความสำเร็จมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในสถานศึกษา วริศรา บุญธรรม (2560 : 15) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สยมภู เหมือนนิรุทธ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา จະนะบุรณ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีระบบการบริหารไม่มีสายการบังคับบัญชา เพราะครูในสถานศึกษามีจำนวนน้อย ทำให้ครูต้องรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทักษะการบริหารงานสถานศึกษาอย่างเต็มที่ในทุกฝ่ายงาน เพราะบุคลากรไม่เพียงพอต่อการรับผิดชอบงานแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนทิพย์ ธนะวดี (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่าการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำแนกระดับการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ วิภาคารังคุณ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษาลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลก ที่ส่งผลให้การศึกษาเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีดิจิทัล ประสบการณ์ในการทำงานของครูผู้สอนได้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ ๆ ไปพร้อมกันในระบบการศึกษาปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนทิพย์ ธนะวดี (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่าการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำแนกประสบการณ์ในการทำงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ วิภาคารังคุณ (2565) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เขตพัฒนาการศึกษา ลำปาง มาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงนำเสนอแนะสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการในปฏิบัติหน้าที่ดูแล กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นโยบายที่จัดทำบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแนะนำหลักการในการทำงานให้กับครูในสถานศึกษา และเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานแต่ละกิจกรรมของสถานศึกษาร่วมกับครู เพื่อเสริมแรงจูงใจให้ครูในการพัฒนาการทำงาน of สถานศึกษาขนาดเล็กที่เหมาะสมกับบริบท

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงโครงสร้างและหลักสูตรของสถานศึกษา รวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อได้โครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาขนาดเล็กที่สามารถนำไปใช้ได้จริงสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสถานศึกษา

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีเทคนิควิธี และกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานในวัฒนธรรมองค์กรให้ความไว้วางใจและเชื่อใจในความสามารถการทำงาน คอยแนะนำ ส่งเสริมการทำงานด้านต่างๆ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคล และสร้างวัฒนธรรมองค์กรควบคู่กันไป

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาภาพรวมของสถานศึกษาในด้านต่างๆ แต่ละปีนำมาเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงและหาจุดบกพร่อง เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาจากเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นสถานศึกษาขนาดเล็กในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ภารดี อนันต์นาวิ. (2555). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4).
ชลบุรี : มนตรี.
- วรศรา บุญธรรม. (2560). **การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศรินทิพย์ ธนะวดี. (2562). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4**. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สยมภู เหมือนนิรุทธ์. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
ขนาดเล็กกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอ่างทอง**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. (2564). **แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ พ.ศ.2565**. บุรีรัมย์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษา.
- อนุวัฒน์ วิภาคธำรงคุณ. (2565). “**ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**” *Journal of Roi
Kaensarn Academi*, 7(2) : 270-282.
- อังคณา จะนะบุรณ์. (2562). **การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Drake, Thelbert L; & Roe, William, H. (1986). **The Principalsip**. New York :
Macmillan.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). “**Determining Sample Size for Research
Activities**” *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษาการบินบุรี 8
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2
Education School Administrator Skills in the 21st Century
Kabinburi Educational Quality Area 8 under the Prachinburi
Primary Educational Service Area Office, Region 2

สาวิตรี ทองสุขนอก¹, วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษาการบินบุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 2) เปรียบเทียบทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษาการบินบุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาเขตคุณภาพการศึกษาการบินบุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 จำนวน 103 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน และโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษาการบินบุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษาการบินบุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยนครราชสีมา

3. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษาภินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านทักษะการ สื่อสาร ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ทักษะผู้บริหารสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, ทักษะในศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study school administrator skills in the 21st century, Kabinburi Educational Quality Area 8 under the office of Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2, 2) compare school administrator skills in the 21st century, Kabinburi Educational Quality Area 8 under the office of Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by education level, and work experiences. The sample group used in the research were 103 teachers in Kabinburi Educational Quality Area 8 under the Office of Prachinburi Primary Educational Service Area 2. Defining the sample according to the prefabricated table by Craigie and Morgan and simple randomization. The research tool was a 5-rating scale questionnaire. The concordance index was between 0.67-1.00 and the reliability of the whole questionnaire at 0.94. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results of the research were:

1. School administrator skills in the 21st century, Kabinburi Educational Quality Area 8, under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2, as a whole and in each aspect is at a high level.

2. teachers with different educational levels have opinions towards school administrator skills in the 21st century, Kabinburi Educational Quality Area 8, under the Office of Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2, overall and in each aspect were not different.

3. Teachers with different work experience There were opinions on the skills of school administrators in the 21st century Kabinburi Educational Quality Area 8 under the Office of Prachinburi Primary Educational Service Area 2. The overall picture was

significantly different at the .05 level, except for the skills of school administrators in the 21st century. communicate Analytical skills and creative thinking no difference

Keywords: School Administrator Skills, School Administrators in the 21st Century, 21st Century Skills

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกันกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ผู้บริหารจึงต้องมีความตื่นตัวและมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนที่มีทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะการเรียนรู้ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ การกำหนดยุทธศาสตร์และการสร้างความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่ท้าทายศักยภาพและความสามารถของมนุษย์ ที่สร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ ให้เกิดขึ้นและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลง (สุทัศน์ สังคะพันธ์. 2557 : 14)

ทักษะสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาเขตคุณภาพการศึกษาการบินบุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เครือข่ายกลุ่มโรงเรียน มีบทบาทหน้าที่โดยหลักในจัดทำแผนส่งเสริมสนับสนุนการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย ตามนโยบาย แนวทางหรือแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาวิชาการและระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ให้คำแนะนำเสนอแนะการดำเนินงานบุคลากรในด้านกระบวนการเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา การใช้สื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษางานวิชาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการศึกษาปฐมวัย การส่งเสริมวิทยฐานะและมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เสนอแนะแนวทางในการ บริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณการบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไปต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนและดำเนินการให้มีการประสานงานการใช้ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรภายนอก เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน เครือข่ายทุกด้านนิเทศ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงาน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่าย (สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปราจีนบุรี เขต 2, 2565)

ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพ
การศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 เพื่อนำ
ผลการวิจัยไปใช้เพื่อวางแผนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาและปรับปรุงทักษะผู้บริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ให้ประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี
8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับ
การศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่
21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี
เขต 2 ไม่แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาใน
ศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปราจีนบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาเขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2565 จากสถานศึกษาทั้งหมด 10 แห่ง จำนวนครูทั้งสิ้น 141 คน (สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาเขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2565

จำนวน 103 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) และใช้การสุ่มอย่างง่าย

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพ การศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของ Hoyle, English and Steffy (2005), Weigel (2012), กรรณิกา เรตมอนด์ (2559), ศศิตา เพลินจิต (2558), แพรดาว สมองผัน (2557), วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2557), พิมลวรรณ เพชรสมบัติ (2560), Baird (2006) และไกรสร เจียมทอง (2561) ได้ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ทักษะ คือ

- 2.1 ทักษะการสื่อสาร
- 2.2 ทักษะการบริหารจัดการองค์กร
- 2.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์
- 2.4 ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล
- 2.5 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพ การศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

- 3.1.1 ระดับการศึกษา
 - 3.1.1.1 ปริญญาตรี
 - 3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี
- 3.1.2 ประสบการณ์ทำงาน
 - 3.1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี
 - 3.1.2.2 ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาตามแนวคิดของ Hoyle, English and Steffy (2005), Weigel (2012), กรรณิกา เรตมอนด์ (2559), ศศิตา เพลินจิต (2558), แพรดาว สมองผัน (2557), วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2557), พิมลวรรณ เพชรสมบัติ (2560), Baird (2006) และไกรสร เจียมทอง (2561) ได้ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ทักษะ คือ

- 3.2.1 ทักษะการสื่อสาร
- 3.2.2 ทักษะการบริหารจัดการองค์กร

3.2.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์

3.2.4 ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

3.2.5 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยเรื่อง ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ดำเนินการระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2565 ถึงเดือนธันวาคม 2565

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาเขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2565 จากสถานศึกษาทั้งหมด 10 แห่ง จำนวนครูทั้งสิ้น 141 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2, 2565)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาเขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 103 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) และใช้การสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยยึดกรอบทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ตามแนวคิด ของ Hoyle, English and Steffy (2005), Weigel (2012), กรรณิกา

เรตมอนต์ (2559), ศศิตา เพลินจิต (2558), แพรดาว สมองผัน (2557), วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2557), พิมลวรรณ เพชรสมบัติ (2560), Baird (2006) และไกรสร เจียมทอง (2561)

3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เขตคุณภาพการศึกษาภินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 จำนวน 3 โรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

6. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่า 0.94

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาเขตคุณภาพการศึกษาภินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด 103 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ(Percentage)

2. วิเคราะห์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษาภินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและราย

ข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นและการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30)

3. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์การทดสอบค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30) ได้แก่

3.1 t-test (Independent Sample)

ผลการวิจัย

1. ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะการสื่อสาร	4.29	0.56	มาก	3
2	ทักษะการบริหารจัดการองค์กร	4.30	0.58	มาก	2
3	ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์	4.24	0.61	มาก	4
4	ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	4.14	0.71	มาก	5
5	ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.44	0.51	มาก	1
ภาพรวม		4.35	0.56	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่าทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ ทักษะการบริหารจัดการองค์กร ทักษะการสื่อสาร และทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะการสื่อสาร	4.27	0.54	4.38	0.74	-0.452	0.659
2	ทักษะการบริหารจัดการองค์กร	4.29	0.57	4.33	0.72	-0.234	0.815
3	ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์	4.25	0.59	4.17	0.78	0.455	0.650
4	ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	4.10	0.71	4.42	0.60	-1.450	0.150
5	ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.45	0.50	4.42	0.60	0.182	0.856
ภาพรวม		4.36	0.53	4.29	0.81	0.272	0.790

จากตารางที่ 2 แสดงว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21	น้อยกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป		t	p- value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะการสื่อสาร	4.18	0.56	4.37	0.56	-1.743	0.084
2	ทักษะการบริหารจัดการองค์กร	4.16	0.57	4.41	0.57	-2.194*	0.031
3	ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิด สร้างสรรค์	4.18	0.53	4.29	0.67	-0.972	0.333
4	ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ ดิจิทัล	3.86	0.65	4.36	0.67	-3.854*	0.000
5	ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.31	0.51	4.54	0.48	-2.357*	0.020
	ภาพรวม	4.19	0.57	4.47	0.53	-2.619*	0.010

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ ทักษะการบริหารจัดการองค์กร ทักษะการสื่อสาร และทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้น ได้ผ่านหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและ

แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการและผู้อำนวยการสถานศึกษาอย่างรัดกุม เพื่อให้ได้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงแสดงออกในการใช้กระบวนการความสามารถ ความชำนาญ และมีอำนาจเหนือบุคลากร จูงใจและกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงศตวรรษที่ 21 กรรณิกา เรตมอนด์ (2559 : 9-12) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา แพทย์พิพัฒน์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน

2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการศึกษามากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรสร้างเครือข่ายการทำงานและการเรียนรู้ต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยีอย่างทั่วถึง ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรม บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันเกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานไปพร้อมเพรียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กณิษฐา ทองสมุทร (2561) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขตคุณภาพการศึกษากบินทร์บุรี 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรจึงมีความสำคัญต่อ

การบริหารงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการบริหารงาน อาทิ การอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงาน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตลอดจนการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ บุคลากรจึงได้รับองค์ความรู้มากขึ้นแตกต่างกัน เกิดจากความเลื่อมล้ำทางโอกาสการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล คูหาแก้ว (2563) ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดุลย์พร ชุ่มช่วย (2562) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่าง เห็นว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำนโยบายไปสู่การประชุม นำเสนอ ในชุมชนและสถานศึกษาอย่างมืออาชีพ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการในปฏิบัติหน้าที่การประชุมแต่ละฝ่าย เพื่อให้การประชุม นำเสนอ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประยุกต์และบริหารจัดการตามสถานการณ์ ส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมแต่ละกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากร เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมการบริหารเป็นองค์กร

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชื่อมโยงการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ เริ่มจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ สร้างสรรค์ผลงานในสถานศึกษาจากสิ่งที่มี และพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการศึกษาและส่งเสริมการใช้เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการบริหารงาน และการจัดการสอนในสถานศึกษา โดยจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน สร้างสรรค์ผลงานเทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างสร้างสรรค์

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ โดยมอบหมายงานตามความสามารถของบุคลากร หรือส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโครงการรับผิดชอบของตนเองตามความถนัด คอยให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะแนวทางการบริหารสู่สถานศึกษาและชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
- 2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
- 2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กณิษฐา ทองสมุทร. (2561). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- กรรณิกา เรตมอนด์. (2559). ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล. (2563). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นฤมล คูหาแก้ว. (2563). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- แพรวดาว สมองผัน. (2557). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศศิตา เพลินจิต. (2558). **ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. (2565). **ข้อมูลสถานศึกษาในสังกัด** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2565. จาก <https://www.prachinburi2.go.th/pj/>.
- _____. (2565). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงาน** คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2565. จาก <https://www.prachinburi2.go.th/pj/>.
- สุณิสา แพทย์พิพัฒน์. (2564). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อชุมชน** การเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุทัศน์ สังคะพันธ์. (2557). **ทำไมต้องทักษะในศตวรรษที่ 21 ในบทความทักษะแห่งศตวรรษที่ 21**. นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อดุลย์พร ชุ่มขวย. (2562). “**ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงาน** เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง” **วารสาร ศึกษาศาสตร์ มมร**, 7(2) : 175-186.
- Baird. (2006). **Skills of an Effective Administrator**. Harvard: Harvard Business Review.
- Hoyle, English and Steffy. (2005). **Skills for Successful 21st Century School Leaders**. [n.p.].
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). “**Determining Sample Size for Research Activities**” **Educational and Psychological Measurement**. 30(3) : 607-610.
- Weigel. (2012). **Management Skills for the 21st Century : Avis Gaze /Preparing School Leaders: 21st Century Skillsและ National Association of Secondary School Principals (NASSP)**. [n.p.].

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10
ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

Management of student development activities According to the
perception of teachers in Network Center 10, Chum Phuang, Nakhon
Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7

อภิเชษฐ์ ทาพิลา¹, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 159 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน และการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีความเชื่อมั่นของแบบสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยนครราชสีมา

2. ครูที่อยู่ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, ครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the management of student development activities a According to the perception of teachers in Network Center 10, Chum Phuang, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Region 7 2) to compare the management of student development activities According to the perceptions of teachers in the network center 10, Chum Phuang, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Region 7, classified by location. and the size of the school The sample group used in the research was 159 teachers in Network Center 10, Chum Phuang, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, conducted by simple randomization The research tool was a 5-point estimation scale questionnaire with a concordance index between 0.67-1.00 and a confidence value of the entire test of 0.96. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, deviation. Standard deviation and F-test

The results of the research were:

1. Management of student development activities According to the perceptions of teachers in the network center 10, Chum Phuang, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7, the overall opinions were at a high level.

2. Teachers with different positions have opinions on the management of student development activities According to the perception of the teachers in the Network Center 10, Chum Phuang, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Region 7, overall and each aspect was not different.

3. Teachers at different school sizes have opinions on the management of student development activities According to the perception of the teachers in the Network Center 10, Chum Phuang, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Region 7, overall and each aspect was not different.

Keywords: Management, Student Development Activities, Teachers in Network
Center 10 Chum Phuang

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพื่อให้ทัดเทียมกับสังคมอารยธรรมนานาชาติประเทศที่เจริญก้าวหน้าและก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้คนไทยมีความพร้อมที่จะเป็นพลวัตรในการแข่งขันโลก การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพัฒนาเยาวชนของชาติ ให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งการศึกษาเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการพัฒนาเยาวชนของชาติเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 6 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนเป็นมีความสำคัญ มีความรู้ มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และบูรณาการตามความเหมาะสม และมาตรา 24 ให้สถานศึกษาจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้และปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและลักษณะที่พึงประสงค์ ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดผลดีผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน วิธีการดำเนินชีวิตให้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งในระบบการศึกษาไทยของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนในฐานะเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกของความเป็นคนไทยและพลโลก ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทักษะพื้นฐาน มีเจตคติที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาทั้งเป็นองค์รวมทุกด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ความเป็นคนดีทั้งร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมเสริมสร้างการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติ ที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนนอกเหนือจากการเรียนใน ห้องเรียนตามปกติ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเดิมเรียกว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co - Curriculum Activites) แต่ได้มีผู้ใช้ "กิจกรรมเสริมหลักสูตร"แตกต่างกันออกไปให้สอดคล้อง กับความหมายของคำ ว่า "หลักสูตร" เช่นคำว่า กิจกรรมนักเรียน ปัจจุบันความหมายของหลักสูตรได้เปลี่ยน ไปตามสภาพ ของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้น คำว่า" กิจกรรมเสริมหลักสูตร" จึงเปลี่ยนไปเป็น "กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน" ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้อ้างถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วย รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญาอารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรม ระเบียบ วินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

หนึ่งในพฤติกรรมความรุนแรงซึ่งอยู่คู่สังคมในทุกวัฒนธรรมมาเป็นระยะเวลานานก็คือการ กลั่นแกล้ง หรือการรังแก (Bullying) ซึ่งถือเป็นหนึ่งในอาชญากรรมที่แทรกซึมในทุกพื้นที่ไม่ว่าแม้แต่ ในสถานศึกษาโดยความรุนแรง และการกลั่นแกล้งในโรงเรียนนั้น ไม่ได้จำกัดพื้นที่เฉพาะภายใน ห้องเรียนเท่านั้น หากแต่สามารถเกิดขึ้นภายในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ รอบโรงเรียน เมื่อเดือน มกราคม 2561 พบว่า ประเทศไทย มีสัดส่วนระดับความรุนแรงทางพฤติกรรมการกลั่นแกล้งเป็นอันดับ 2 ของโลก การกลั่นแกล้งเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นการปลูกฝังเด็กในด้านการใช้ความรุนแรง การทำร้ายกัน ซึ่งมีผลกระทบทางลบด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ต่อเด็กทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งเป็นผู้ที่ กระทำและผู้ถูกกระทำ โดยผู้ถูกกระทำ มักจะเครียด ซึมเศร้า ไม่อยากไปโรงเรียน มีปัญหาการเข้า สังคมหากถูกกดดันที่รุนแรงหรือเรื้อรังในระยะยาวจะนำไปสู่การทำร้ายผู้อื่นเพื่อแก้แค้น การทำร้าย ตนเอง อาจจะรุนแรงถึงการฆ่าตัวตาย ขณะที่ผู้กระทำ เมื่อได้ทำบ่อยครั้งจะกลายเป็นนิสัยเคยชิน มีปัญหาบุคลิกภาพแบบใช้ความก้าวร้าว ใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกที่ทำผิดใช้ความรุนแรง แก้ไขปัญหา เป็นอันธพาลและเป็นอาชญากรต่อไปในอนาคตได้ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข , 2561) สื่อที่รุนแรง การอบรมเลี้ยวดู การทุบตีทารุณโหดร้ายและครอบครัวแตกแยก ล้วนเป็นสาเหตุ สำคัญที่ทำให้เด็กเกรงและกลายเป็นอาชญากรได้ในที่สุด ปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปทำให้ รูปแบบของการบูลลี่ เกิดความรุนแรงเพิ่มขึ้นแชร์การล้อเลียนอย่างรวดเร็ว ทำให้การถูกกลั่นแกล้ง

ไม่ได้อยู่แค่ภายในโรงเรียน จนส่งผลให้เด็กที่ถูกบูลลี่เลือกใช้ความรุนแรงเพื่อป้องกันตนเอง ทั้งนี้ จากงานวิจัยของกรมสุขภาพจิตพบว่า การใช้ความรุนแรง การกลั่นแกล้งหรือการบูลลี่ในประเทศไทย ติดอันดับ 2 ของโลกรองจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งหมายความว่า การบูลลี่ในไทย มีระดับความถี่ที่รุนแรง นอกจากนี้ยังพบว่า อายุเด็กที่ถูกบูลลี่จะน้อยลงไปเรื่อย ๆ จากงานวิจัยยังพบอีกว่าเด็กที่รังแกคนอื่นมี พื้นฐานด้านการขาดอำนาจบางอย่าง ในวัยเด็ก ถูกการเลี้ยงดูเชิงลบ รวมถึงพันธุกรรมทางสมอง จนนำไปสู่การรังแกกลั่นแกล้งคนอื่นใน วัยที่โตขึ้น ซึ่งพฤติกรรมนี้จะเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นความเคยชิน ทำให้แนบเนียน และรุนแรงขึ้น ส่วนเด็กที่ถูกบูลลี่ จะมีอาการซึมเศร้า ไม่อยากไปโรงเรียน ในบางราย อาจถึงขั้น คิดสั้น "ผู้ปกครองอย่าปล่อยให้เด็กเผชิญปัญหาเพียงลำพังต้องคอยสังเกตอาการและ สอบถาม เมื่อเด็กส่งสัญญาณที่ผิดปกติ เช่น ดุหงุดหงิด วิตกกังวลมีความกลัว ไม่อยากไปโรงเรียน ไม่อยากคุยกับใคร หรือมีร่องรอยตามร่างกาย ผู้ปกครองควรสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ชวนคุย ให้เขาเล่าปัญหาเพื่อช่วยหาทางออก หากกับครูที่ปรึกษา ข้อสำคัญ คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้ เด็กนำสิ่งเหล่านี้ไปแก้ปัญหา เลี้ยงดูเชิงบวก อาทิ ไม่เปรียบเทียบ ใช้คำพูดที่สุภาพ ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้เด็กลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบูลลี่ได้ ทั้งนี้ อยากเสนอให้โรงเรียนมีมาตรการครู เน้นแนวปรึกษาปัญหา เปิดพื้นที่สำหรับเด็ก กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนในโรงเรียน เมื่อเกิดเหตุให้แจ้งทันที (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2563)

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ซึ่งมีปัญหาในการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนดังนี้ 1) งบประมาณไม่พอเพียงสำหรับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เนื่องจากโรงเรียนจะ ได้รับงบประมาณตามจำนวนรายหัวของนักเรียน ทำให้มีปัญหาด้านแคลนทั้งครุภัณฑ์และอุปกรณ์การ เรียนการสอนที่จำเป็นโดยเฉพาะการขาดแคลนหนังสือเรียนและสมุดแบบฝึกหัด อีกทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ใน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) จำนวนครูไม่ครบชั้นและครูบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจเฉพาะทางใน กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ซึ่งครูไม่ได้รับการฝึกอบรมผู้บังคับลูกเสือ – เนตรนารี 3) กิจกรรมแนะ แนว โรงเรียนส่วนใหญ่ในในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้อัตราการบรรจุครูผู้ช่วยค่อนข้างน้อย และการ จัดสรรอัตราบรรจุครูผู้ช่วยส่วนใหญ่จะเป็นครูที่จบวิชาเอก 8 กลุ่มสาระ ทำให้ขาดครูที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการแนะแนว หรือการใช้จิตวิทยาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเรียน การศึกษาต่อ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม เป็นต้น 4) การขอโอนย้ายกลับถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง เป็นจำนวนมาก ทำให้อัตราข้าราชการครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เพิ่มมากขึ้น 5) ผู้ปกครองเด็กขาดความเอาใจใส่ลูกหลาน ของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กบางส่วนถูกพ่อแม่ทิ้งให้อยู่กับปู่ย่าหรือตายายเพื่อไปทำงานในเมือง เด็กเหล่านี้จึงขาดการดูแลอย่างใกล้ชิดทั้งจากครอบครัวและจากครู ปัญหาดังกล่าวทั้งหมดทำให้เด็กที่ ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกลายเป็นเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาไป โดยปริยาย และเมื่อเติบโต

ขึ้นมา ก็กลายเป็นกำลังคนที่ไม่มีความคุณภาพของชาติ หรือเป็นได้เพียงแรงงานไร้ฝีมือเท่านั้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7, 2564)

จากสภาพการการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในโรงเรียนจะต้องมีทักษะ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนในฐานะเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม วัฒนธรรม มีจิตสำนึกของความเป็นคนไทยและพลโลก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กำหนดนโยบายวางแผนปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 แตกต่างกัน
2. ครูที่อยู่ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ในปีการศึกษา 2565 จากสถานศึกษาทั้งหมด 17 สถานศึกษา จำนวนครูทั้งสิ้น 272 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 159 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970 : 608) โดยการสุ่มอย่างง่าย

2.ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาตามแนวคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

3.1.1 ตำแหน่ง

3.1.1.1 ครูผู้ช่วย

3.1.1.2 ครู คศ.1

3.1.1.3 ครู คศ.2

3.1.1.4 ครู คศ.3 ขึ้นไป

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดกลาง

3.1.2.3 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาตามแนวคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ คือ

3.2.1 กิจกรรมแนะแนว

3.2.2 กิจกรรมนักเรียน

3.2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ดำเนินการระหว่างเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ในปีการศึกษา 2565 จากสถานศึกษาทั้งหมด 17 สถานศึกษา จำนวนครูทั้งสิ้น 272 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 159 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970 : 608) โดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยยึดกรอบแนวคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index Of Item Objective Congruence) โดยได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ตามข้อเสนอแนะ

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 3 โรงเรียน

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า 0.96

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้คืนทั้งหมด 159 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ(Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ทั้งโดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตาม ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 30)

3.1 F-test แบบ One way ANOVA

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	กิจกรรมแนะแนว	4.19	0.78	มาก	3
2	กิจกรรมนักเรียน	4.21	0.79	มาก	2
3	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	4.22	0.83	มาก	1
ภาพรวม		4.21	0.82	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.83) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.79) ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านกิจกรรมแนะแนว ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.78)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตำแหน่ง ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
กิจกรรมแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	1.979	3	0.660	1.085	.357
	ภายในกลุ่ม	94.297	155	0.608		
	รวม	96.277	158			

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์
 เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
 จำแนกตำแหน่ง ในภาพรวมและรายด้าน (ต่อ)

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p- value
กิจกรรมนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.719	3	0.240	0.381	.767
	ภายในกลุ่ม	97.472	155	0.629		
	รวม	98.192	158			
กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	0.269	3	0.090	0.127	.944
	ภายในกลุ่ม	108.995	155	0.703		
	รวม	109.264	158			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.785	3	1.262	1.920	.129
	ภายในกลุ่ม	101.866	155	0.657		
	รวม	105.651	158			

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์
เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p- value
กิจกรรมแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	0.973	2	0.486	0.796	.453
	ภายในกลุ่ม	95.304	156	0.611		
	รวม	96.277	158			
กิจกรรมนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.557	2	0.279	0.445	.641
	ภายในกลุ่ม	97.634	156	0.626		
	รวม	98.192	158			
กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	2.399	2	1.199	1.751	.177
	ภายในกลุ่ม	106.865	156	0.685		
	รวม	109.264	158			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.930	2	0.465	0.692	.502
	ภายในกลุ่ม	104.721	156	0.671		
	รวม	105.651	158			

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ครูที่อยู่ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหาร
จัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10
ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่
ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมนักเรียน ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านกิจกรรมแนะแนว ทั้งนี้
อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้มีพัฒนา
ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความพร้อม และส่งเสริม สนับสนุน
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ตามความต้องการของ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และของตนเอง เพื่อนำความรู้

ความสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ กิจกรรมพัฒนาดตนเองเพื่อเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่พึงามเป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสารการแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง พบว่า 1) การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ได้เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่มีตำแหน่งในการทำงานต่างกัน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เป็นเป้าหมาย และนโยบายที่ชัดเจน อีกทั้งผู้บริหารยังได้ส่งเสริม ผลักดันครูและบุคลากรให้มีปฏิบัติงานอย่างหลากหลาย ทำให้การรับรู้ในทักษะการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงไม่แตกต่างกัน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพันธ์ แยมแสง (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่อยู่ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารทุกโรงเรียนต่างต้องดำเนินงานบริหารจัดการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมือนกัน เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 และแนวทางการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งในกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมผู้เรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุภัสสา เอี่ยมมุสิก (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ข้าราชการครูจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปัตตานี เขต 3 พบว่า เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนก ตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กิจกรรมแนะแนว จากผลการวิจัยพบว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานแนะ แนว และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแนะแนวไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานแนะแนว และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการ ขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน อีกทั้งนิเทศ กำกับ ติดตาม และสรุปผลกิจกรรม

1.2 กิจกรรมนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูให้มีความรู้และใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมพัฒนาครู จัดอบรม สัมมนาให้ความรู้ วิธีการสร้างและใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมนักเรียน

1.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ จากการทำโครงการ Project- based Learning ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) การแก้ปัญหา และทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ควร ดำเนินการแต่งตั้งเป็นโครงการในหลักสูตรของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ และ ดำเนินการโครงการ Project- based Learning ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) การแก้ปัญหา และทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการ รับรู้ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ ของครูในศูนย์เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

2.3 ศึกษาความต้องการของผู้เรียนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามการรับรู้ของครูในศูนย์
เครือข่ายที่ 10 ชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2561). รายงานประจำปีกรมสุขภาพจิต พ.ศ. 2561.

นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์
ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จุฬามาส โกลมรรค. (2556). การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง
อ่างทอง. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นุรมาน พิทักษ์สุสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร
สถานศึกษาในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต
3. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏยะลา.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2563). “ห่วง!! พฤติกรรม "บูลลี่" เด็กไทยติด
อันดับ 2 ของโลก เกือบครึ่งคิดตอบโต้เอาคืน”. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2565. จาก
<https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30148>.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. (2564). แผนพัฒนาข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต
7 ปีงบประมาณ 2564. นครราชสีมา : กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(พ.ศ. 2564 - 2565) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนัก
นโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สุภัชชา เอี่ยมมุสิก. (2565). “การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2” การประชุมมหาดไทยวิชาการ
ระดับชาติและนานาชาติ, 13 : 2185-2200.

อรรถพันธ์ แยมแสง. (2564). “แนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1”
วารสารวิจัยวิชาการ, 5(2) : 143-156.

แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคลองขนุน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
Guidelines for Applying Good Governance Principles. in
School Administrations Ban Khlong Khanun School
under Rayong Primary Educational Office Area 1

ธงชัย เฟาสันเทียะ¹, สมชัย พุทธิธา²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 และ 2) นำเสนอแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา บุคลากรสนับสนุน กรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนบ้านคลองขนุน จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีสองชุด ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิชนิดกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการสัมภาษณ์ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

2. แนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ควรให้ความสำคัญกับหลักการมีส่วนร่วม ด้วยการเปิดโอกาสหน่วยงานอื่นได้เป็นผู้นำเสนองาน มีการให้ความสำคัญตามความหลากหลายแก่ภาคส่วนอื่น ๆ ที่มีส่วนในการสนับสนุนการศึกษา ตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตร

¹ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

² อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

สถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนของโรงเรียน

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล, การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the excellent governance of Ban Khlong Khanun School administrators. Under Rayong Primary Education Office Area 1 and 2) propose management guidelines by sound governance principles in the management of Ban Khlong Khanun School. Under Rayong Primary Education Office Area 1 The population used in the research is teachers. In addition, educational personnel, support personnel, school directors, and the parent-student network of Ban Khlong Khanun School There were two sets of research instruments: a 5-rating scales questionnaire applied from Likert and an interview with semi-structured experts. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation. The interview part analyzed the data in terms of content.

The results of the research were:

1. Management according to the principles of good governance of the school management of Ban Khlong Khanun School under Rayong Primary Education Office Area 1 in overall was at the highest level. Sort the average score in descending order: Principles of responsibility, principles of value, Transparency, the rule of law, integrity, and participation, respectively.

2. Guidelines for managing good governance of school administrators of Ban Khlong Khanun School under Rayong Primary Education Office Area 1 should focus on participation by providing opportunities for other agencies to be presenters. Diversity is given to other sectors that contribute to education. Establishment of a working group to develop the school curriculum. The local curriculum is tailored to the needs of all school stakeholders.

Keywords: Principles of good governance, school administration

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจให้สถานศึกษาโดยตรง ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านงานบริหารทั่วไป ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการศึกษา ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา โดยการดำเนินงานมีเป้าหมายในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุข การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการทางด้านการศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปในชุมชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ ของท้องถิ่น จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “หลักธรรมาภิบาล” มาบูรณาการประยุกต์ใช้ในการบริหารและจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านงานบริหารทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนวคิดของธรรมาภิบาลในแต่ละด้านดังนี้ 1. การบริหารงานด้านวิชาการ งานฝ่ายวิชาการถือเป็นงานหลัก ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย 2. การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลภายในสถานศึกษาเป็นอีกหนึ่งภารกิจที่สำคัญ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถเต็มศักยภาพ ได้รับขวัญและกำลังใจ และการยกย่องเชิดชูเกียรติก่อให้เกิดความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน 3. การบริหารงบประมาณ การบริหารงานฝ่ายงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน และ 4. การบริหารงานทั่วไป เป็นฝ่ายที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ ให้สามารถดำเนินการบรรลุผลตรงตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานงาน การร่วมมือ การส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเป็นการบริหารงานที่ทำให้เกิดความสมดุลในองค์กรและทำให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสีย เกิดความมั่นใจที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จึงถือได้ว่าหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่สถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาได้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (2565) ได้ตอบสนองนโยบาย และแผนพัฒนา ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่กล่าวมาในข้างต้น โดยมีแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563 – 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งได้กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา ออกเป็น 6 ด้าน โดยยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ มีการวางแผนการดำเนินงาน “โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมความสุจริต ความเป็นประชาธิปไตย มีคุณธรรมจริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ และมีจิตอาสา และยุทธศาสตร์ที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นให้เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง มีความโปร่งใส ปลอดการทุจริต บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยมอบหมายให้กลุ่ม อำนวยการ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา รับผิดชอบทั้ง 2 ยุทธศาสตร์ที่กล่าวมา ทั้งนี้ก็เพื่อให้องค์กรทั้งเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดมีขีดสมรรถนะสูงตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อยกระดับไปสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง และองค์กรแห่งความเป็นเลิศที่มุ่งเน้น ยุทธศาสตร์

ดังนั้นจึงถือได้ว่า หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขุ่น ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษาว่าความคิดเห็นของ ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา บุคลากรสนับสนุน กรรมการสถานศึกษา และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับใด ทั้งนี้ก็นำไปสร้างประเด็นคำถาม เพื่อสัมภาษณ์ขอแนวทางการดำเนินงานด้านหลักธรรมาภิบาล เพื่อสังเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมธรรมาภิบาลในสถานศึกษาให้กับผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาในครั้งนี้จะสามารถใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปปรับใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหน่วยงานทางการศึกษา หรือองค์กรอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่เป็นตัวอย่างของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (สำหรับตอบแบบสอบถาม) คือ ข้าราชการครู กรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรสนับสนุนของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 40 คน

ประชากร (สำหรับการสัมภาษณ์) คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้แก่

- 1) ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
- 2) ผู้อำนวยการโรงเรียน ฐานะประธานกลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก
- 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองขนุน
- 4) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านคลองขนุน และ
- 5) ครูชำนาญการพิเศษ ครูอาวุโสโรงเรียนบ้านคลองขนุน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

หลักธรรมาภิบาลตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งประกอบด้วยหลัก 6 หลัก ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย

- 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า

3.2 ตัวแปรตาม คือ แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านคลองขนุน สพป. ระยอง เขต 1

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565 ถึง วันที่ 30 เดือน เมษายน พ.ศ. 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รูปแบบผสมผสาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (สำหรับตอบแบบสอบถาม) คือ ข้าราชการครู กรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรสนับสนุนของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 40 คน

ประชากร (สำหรับการสัมภาษณ์) คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้แก่

- 1) ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
- 2) ผู้อำนวยการโรงเรียน ฐานะประธานกลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก
- 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองขนุน
- 4) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านคลองขนุน และ
- 5) ครูชำนาญการพิเศษ ครูอาวุโสโรงเรียนบ้านคลองขนุน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สำหรับสำรวจสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในแต่ละด้านตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน โดยมีข้อคำถามรวมจำนวน 60 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามเกณฑ์วัดของลิเคิร์ท โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะการสัมภาษณ์ที่อยู่ระหว่างการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับการสัมภาษณ์แบบไร้โครงสร้าง ซึ่งแนวคำถามของแบบสัมภาษณ์ได้มาจากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนบ้านคลองขนุน แล้วนำมาสร้างแนวคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ให้กับโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ร่างข้อคำถามที่เกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ให้ครอบคลุมทุกประเด็น

3. นำร่างข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้อง ครบถ้วนขอบเขตและนิยามศัพท์เฉพาะ

4. นำร่างข้อคำถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงเชิงเนื้อหา สำนวนภาษา แล้วนำไปคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ซึ่งพิจารณาค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับครูในเขตจังหวัดชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความตรง โดยวิธีหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามด้วยวิธีการของครอนบาค โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย แล้วนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ขอลงชื่อจากสาขาศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก เพื่อแจ้งขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำหนังสือพร้อมแบบสอบถามไปแจกให้กับข้าราชการครู กรรมการสถานศึกษา บุคลากรสนับสนุน และเครือข่ายผู้ปกครองของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้วยตนเอง

3. รับแบบสอบถามกลับคืนและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถาม

วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน สถิติที่ใช้ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูล จากการรวบรวมข้อมูลทุกมิติที่ได้จากการสำรวจความเห็นจากแบบสอบถาม และจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้เห็นภาพของปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างเป็นองค์รวม โดยมีการแยกประเภทและจัดอันดับของหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน พร้อมทั้งพิจารณาหลักธรรมาภิบาลด้านที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยจะสร้างประเด็นสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งจะนำข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วเจแนบจำนวนของถ้อยคำ ประโยค หรือใจความเหล่านั้น มาอธิบายและวิเคราะห์แบบของความหมาย (Meaning of Pattern) ปรากฏการณ์ วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลที่ดีในด้านที่สนใจ ที่ค้นพบวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้าง แปลความหมายของปรากฏการณ์ เพื่อนำไปสู่การเรียบเรียงระบบข้อมูลใหม่อีกครั้ง และสรุปข้อค้นพบ เชื่อมโยงแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการปฏิบัติอันจะส่งผลให้การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมีทิศทางที่ดีขึ้น

สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา บุคลากรสนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนผู้ปกครอง ต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคลองขนุน	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.83	0.22	มากที่สุด	3
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.82	0.21	มากที่สุด	4
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.87	0.14	มากที่สุด	2
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.51	0.50	มากที่สุด	6
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.87	0.15	มากที่สุด	1
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.75	0.22	มากที่สุด	5
รวม	4.77	0.17	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับที่ 1 คือ หลักความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.15) อันดับที่ 2 หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.14) อันดับที่ 3 หลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.22) อันดับที่ 4 หลักคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.21) อันดับที่ 5

หลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.22) และอันดับสุดท้าย หลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

2. ผลการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวทางพัฒนาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยผู้วิจัยได้ใช้ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

“ท่านมีแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้ครู บุคลากร กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร”

ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่เป็นตัวอย่างให้แก่โรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 สรุปแนวทางได้ดังต่อไปนี้

“แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่น มีการให้ความสำคัญ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน แก่ภาคส่วนอื่น ๆ ในฐานะเป็นผู้นำ ที่มีส่วนในการสนับสนุนการศึกษา ตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น ขึ้นมาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน”

อภิปรายผล

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนบ้านคลองขนุนมีการบริหารงานที่ยึดหลักหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนอย่างครบถ้วน โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน จนเป็นที่ยอมรับของบุคลากร มีการบริหารอย่างตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็นของบุคลากร เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 คือ จัดระบบการบริหารให้ทันสมัยตามหลักธรรมาภิบาล ทำให้ครู บุคลากรสนับสนุน กรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนเกิดความเชื่อมั่นต่อผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาส์ ประทุมวงศ์ (2560) ที่ทำการศึกษากาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอ

เมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับจุฑามาศ ภู่งง่า (2560) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความมีส่วนร่วม ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสหน่วยงานอื่นได้เป็นแม่งาน หรือเป็นผู้นำ มีการให้ความสำคัญให้ตัวตน แก่ภาคส่วนอื่น ๆ ที่มีส่วนในการสนับสนุนการศึกษา ตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น ขึ้นมาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ทั้งนี้แนวทางที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ในข้างต้นนั้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร จินมพันธ์ (2556) ที่ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยผลการวิจัยได้มีการนำเสนอแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ซึ่งแนวทางดังกล่าวได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ประกอบด้วย (1) ด้านหลักนิติธรรม คือ จัดทำหลักเกณฑ์ข้อบังคับในสถานศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาดำเนินการ จัดอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจกับครูและผู้บริหารเพื่อให้ เข้าใจบทบาท หน้าที่แนวทางปฏิบัติ และนำเสนอปัญหาข้อคิดเห็น กระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่าง ๆ (2) ด้านหลักคุณธรรม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานมาใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรม และขจัดความลำเอียง เปิดโอกาสให้ครูอย่างทั่วถึง กำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การมอบหมายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ชัดเจน (3) ด้านหลักความโปร่งใส คือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความโปร่งใส กำหนดให้มีคณะกรรมการการพิจารณาความดี ความชอบ เพื่อจัดทำแนวทางการประเมินที่ชัดเจน และชี้แจงให้ที่ประชุมทราบ กำหนดให้มีระเบียบปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเหมาะสม (4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม คือ ให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์ร่วมกันเพื่อใช้ประกอบการประเมินพิจารณาความดีความชอบ โดยยึดข้อมูลเชิงประจักษ์ และการปฏิบัติงานเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณา ให้ความสำคัญการบริหารแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสเพื่อการแลกเปลี่ยน การเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แลกเปลี่ยนย่อมส่งผลต่อเหตุและผลในการพัฒนาความคิดต่าง ๆ ได้

สนับสนุนแนวคิดที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ (5) ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ กำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติระบบข้อมูลสารสนเทศ โดยมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ จัดทำแผนพัฒนา โดยกระจายความรับผิดชอบ ดำเนินงานตามกระบวนการที่กำหนดของการจัดทำแผนพัฒนา และ (6) ด้านหลักความคุ้มค่า คือ กำหนดให้มีแผนการบำรุงรักษาครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ โดยให้ทุกหน่วยงานมีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนบำรุงรักษาครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่อย่าง จัดทำทะเบียนซ่อมบำรุงรักษาครุภัณฑ์ทุกรายการ เพื่อใช้ในการควบคุมและตรวจสอบค่าใช้จ่ายและเป็นข้อมูลประกอบการประเมินความคุ้มค่าในการใช้งานต่อไปปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เงินงบประมาณ กำหนดทิศทางการผลิตสื่อร่วมกัน โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าเป็นหลักและจัดประชุมชี้แจงถึงความสำคัญถึงหลักของความคุ้มค่าใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการในการบริหารโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่าระดับของความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารควรรักษาจุดเด่นนี้ไว้ให้เสมอด้านเสมอปลาย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้มีคุณภาพต่อไป

1.2 ผลการวิจัยพบว่าระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองขนุน ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูบุคลากร กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนพัฒนาความร่วมมือในการจัดการศึกษา และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ยังขาดปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานจึงควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อให้ความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบในบริบทพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงและได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาของผู้บริหาร เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร จินมหันต์. (2556). แนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42. *Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University*, 10(50), 87-94.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จุฑามาศ ภู่ง่า. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สาตี ประทุมวงศ์. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563 – 2565. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. จังหวัดระยอง.สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: 프리เมียร์โพร.

แนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒน
นันทอุทิศ) กรุงเทพมหานคร

The Guideline for Management of Building Professional Learning
Communities in Wat Kubon (Watthana-Uthit) School, Bangkok

สิริรินทร์ แซ่จาง¹, สมชัย พุทธา²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันทอุทิศ) กรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาแนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันทอุทิศ) กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู คณะกรรมการสถานศึกษาการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง รวมทั้งสิ้น 106 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามระดับการจัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) แบบสัมภาษณ์แนวทางการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้าง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดโครงสร้างและระบบการทำงาน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านการกำหนดตารางเวลาว่าง เพื่อการปรึกษาหารือการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และด้านการแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามลำดับ

2. แนวทางส่งเสริมการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพคือ ควรให้ผู้ปกครองได้เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาจากการเป็นวิทยากร การรวมกลุ่มทำงานร่วมกันจากภาคีเครือข่ายทุกฝ่าย รวมถึง ควรมีช่องทางเชิงรุกผ่านระบบออนไลน์ในการรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนคือ การจัดประชุมผู้ปกครองในแต่ละห้องเรียนและการจัดให้มีช่องทางสื่อสารสองทางระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

² อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

คำสำคัญ : แนวทางการจัดการ, ชุมชนแห่งการเรียนรู้, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study level of professional learning communities in Wat Kubon (Watthana-Uthit) school. 2) to study the guideline for management of professional learning communities in Wat Kubon (Watthana-Uthit) school. The population were the school director, teacher, fundamental education committee and parent committee total 106 person. The Statistics used were percentage, mean and standard deviation. The research instruments were 1) level of a professional learning communities questionnaire. 2) building guideline for management of building professional learning communities interview form data were analyzed by quantitative research population were the school director, teacher, fundamental education committee and parent committee total 106 person. Instrument was level of a professional learning communities questionnaire and building guideline for management of building professional learning communities interview form. The data were analyzed by using computer software package. The statistics used in data analysis were percent, mean and standard deviation.

The results of the research were:

1. The level of professional learning communities in Wat Kubon (Watthana-Uthit) school overall, were at a high level. When considering each aspect, it was found that the average was at the highest level in 2 aspects, The highest one was the development of the teachers for building professional learning. Inferior, distribution of professional leadership. Found that the average was at the highest level in 3 aspects, structure and functional system organization to support professional learning, scheduling free time for professional learning consultations and the lowest one was the seeking the support from professional learning community network.

2. The guideline for management of building professional learning communities were parents should be encouraged to join in thinking, doing, and solving problems from being speakers. The integration of working groups from all parties in the network Including there should be a proactive online channel to receive information about student problems, namely Arranging parent meetings in each classroom and providing two-way communication channels between schools and parent.

Keywords: Guideline for Management, Learning Communities, Professional Learning Communities

บทนำ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) มีความเชื่อพื้นฐานที่ต้องการช่วยเหลือและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยผ่านกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ (Well, & Feun, 2007) การนำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในสถานศึกษาจึงเป็นเครื่องมือของการเปลี่ยนชีวิตครู เปลี่ยนจากผู้สอนเป็นนักเรียน ทำงานร่วมกับเพื่อนและรวมตัวกัน เป็นชุมชนหรือเครือข่าย ปรึกษาหารือและช่วยเหลือกัน สถานศึกษาจะเปลี่ยนไปเป็นสถานที่ที่ทุกคนอยู่กันอย่างมีความสุข เปลี่ยนแปลงการทำงานของครูและเปลี่ยนวัฒนธรรมของสถานศึกษา เป็นการสะท้อนความคิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูที่ได้รับอิทธิพลจากการสนทนาเพื่อช่วยเหลือกันในการพัฒนาวิชาชีพระหว่างครูในสถานศึกษา (ทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล, 2563)

จากการศึกษาเอกสารหลักฐานร่องรอยเกี่ยวกับรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ), 2564) พบว่า ผลงานของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการประกวดแข่งขันในระดับเครือข่ายโรงเรียน ระดับสำนักงานเขต ระดับสำนักการศึกษา ระดับกรุงเทพมหานคร รวมถึงระดับประเทศยังประสบความสำเร็จค่อนข้างน้อย กล่าวคือ ครูและนักเรียนได้รับรางวัลสูงสุดในระดับเครือข่ายโรงเรียนและระดับสำนักงานเขต ในขณะที่ยังไม่ได้รางวัลระดับสำนักการศึกษา ระดับกรุงเทพมหานครและระดับประเทศเมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น ๆ ในสำนักงานเขตคลองสามวาและสำนักงานเขตอื่น ๆ ในกรุงเทพมหานคร รวมถึงจากศึกษาผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาย้อนหลังตั้งแต่ ปีการศึกษา 2563 จนถึงปัจจุบัน พบว่า ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครูส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาตนเองในระดับบุคคลแต่ยังขาดการนำผลการอบรมมาขยายผลหรือต่อยอดให้กับครูในสายชั้นเดียวกันหรือในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของครูในแต่ละสายชั้นยังไม่ได้นำมาเสนอให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ในวงกว้าง การทำงานของครูในแต่ละสายชั้นหรือในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ค่อนข้างอัดแน่นเนื่องจากมีภารกิจที่จะต้องสนองนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ ที่รอความร่วมมือมาตลอดเวลารวมถึงการดำเนินการจัดการศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าวการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองยังมีค่อนข้างน้อย (โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ), 2564) สะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัญหาการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อพัฒนาครูและนักเรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งสิ่งที่สามารถสะท้อนผลการปฏิบัติงานได้ชัดเจนประการหนึ่งคือ การที่ครูและนักเรียนนำความรู้ความสามารถที่ได้รับการพัฒนาจากโรงเรียนไปใช้ในการประกวดแข่งขันรางวัลที่ได้จากการประกวดแข่งขันจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาได้ในเชิงประจักษ์ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาและข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

เอกสารหลักฐานร่องรอยเกี่ยวกับรายงานผลการปฏิบัติงานดังกล่าวข้างต้น จึงสะท้อนให้เห็นปัญหาที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับการจัดการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของตนเองอันจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนา นักเรียน และส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู คณะกรรมการสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง รวมทั้งสิ้น 106 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับการจัดการและแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) กรุงเทพมหานคร ตามขอบเขต ดังนี้

- 2.1 ด้านการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
- 2.2 ด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ
- 2.3 ด้านการกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการปรึกษาหารือการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
- 2.4 ด้านการจัดโครงสร้างและระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
- 2.5 ด้านการแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ 3) ด้านการกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการปรึกษาหารือการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) ด้านการจัดโครงสร้างและระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5) ด้านการแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3.2 ตัวแปรตาม คือ แนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานครอุทิศ) กรุงเทพมหานคร

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยในช่วงปี พ.ศ. 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาระดับการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานครอุทิศ) กรุงเทพมหานคร มีประชากรเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู คณะกรรมการสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง รวมทั้งสิ้น 106 คน (โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานครอุทิศ), 2565)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถามแบบสอบถามระดับการจัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับตรวจสอบสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานครอุทิศ) กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 7 ข้อ 2) ด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ จำนวน 7 ข้อ 3) ด้านการกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการปรึกษาหารือการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 9 ข้อ 4) ด้านการจัดโครงสร้างและระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 9 ข้อ และ 5) ด้านการแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 7 ข้อ รวมคำถามทั้งหมด 39 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี

5 ระดับ กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามเกณฑ์วัดของลิเคิร์ต (Likert) โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบกึ่งโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์ ที่ใช้กับการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะการสัมภาษณ์ที่อยู่ระหว่างการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับการสัมภาษณ์แบบไร้โครงสร้าง ซึ่งแนวคำถามของแบบสัมภาษณ์ได้มาจากการวิเคราะห์แบบสอบถามระดับการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์ อุทิศ) กรุงเทพมหานครแล้วนำมาสร้างแนวคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์ อุทิศ) กรุงเทพมหานคร

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1) แบบสอบถามระดับการจัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ 3) ด้านการกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการปรึกษาหารือการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) ด้านการจัดโครงสร้างและระบบการทำงาน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 5) ด้านการแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.2 ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามและเทคนิคการตั้งข้อคำถามจากนั้นกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับข้อคำถามและรูปแบบของการตอบข้อคำถามเพื่อใช้เป็นแนวทางในการใช้ข้อคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านแล้วสร้างข้อคำถามตามกำหนดกรอบแนวคิดให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อคำถามตามองค์ประกอบที่กำหนด รวมถึง พิจารณาการใช้ภาษา ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.4 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการวัดในแต่ละองค์ประกอบแล้วนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อ ซึ่งผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

1.5 ผู้วิจัยนำข้อคำถามมาจัดฉบับแบบสอบถามแล้วนำไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนบางชัน (ปลื้มวิทยานุสรณ์) จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach' s alpha) พบว่า แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.1 ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างข้อคำถาม โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\mu = 4.06$)

2.2 ผู้วิจัยพิจารณาข้อคำถามรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยของการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่ำที่สุดคือ ข้อ 4. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ($\mu = 3.75$)

2.3 ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามตามกำหนดกรอบแนวคิดคือ ท่านมีแนวทางการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาอย่างไร

2.4 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อคำถามตามองค์ประกอบที่กำหนด รวมถึงพิจารณาการใช้ภาษา

2.5 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบจำนวนความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแล้วลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) กรุงเทพมหานคร มีประชากรเป็นนักวิชาการหรือนักการศึกษา จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือก คือ 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) มีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไปและ/หรือมีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป และ 3) เข้าใจบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อระดับการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คำนวณโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์แนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนบรรยายสรุปคำตอบแนวทางส่งเสริมการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งจะนำข้อมูล

เชิงลึกที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแล้วเจนนับจำนวนของถ้อยคำ ประโยค หรือใจความเหล่านั้น มาอธิบายและวิเคราะห์แบบของความหมาย (Meaning of Pattern) ปรากฏการณ์ วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ค้นพบ วิเคราะห์ลักษณะโครงสร้าง (Structure Feature) แปลความหมายของปรากฏการณ์ (Interpret) เพื่อนำไปสู่การเรียบเรียงระบบข้อมูลใหม่อีกครั้ง (Organize the Data) และสรุปข้อค้นพบ (Conclusions) เชื่อมโยงแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการปฏิบัติอันจะส่งผลให้การจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีทิศทางที่ดีขึ้น

สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) และการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการจัดการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ผลการศึกษาระดับการจัดการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนวัดคูบอน (วัดนันทน์ อูทิศ) กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 68.9 มีช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 มีตำแหน่งเป็นครู จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 73.6 และมีประสบการณ์ในตำแหน่ง 5-10 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลโดยภาพรวมและรายด้าน ซึ่งรายละเอียดดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของการจัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในภาพรวม

การจัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.27	0.22	มากที่สุด	1
2. ด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ	4.24	0.19	มากที่สุด	2
3. ด้านการกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการปรึกษาหารือการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.17	0.21	มาก	4
4. ด้านการจัดโครงสร้างและระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.20	0.22	มาก	3
5. ด้านการแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.06	0.29	มาก	5
รวม	4.69	0.41	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.19$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.27$) รองลงมา คือ ด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ($\mu = 4.24$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดโครงสร้างและระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\mu = 4.20$) รองลงมา คือ ด้านการกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการปรึกษาหารือการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\mu = 4.17$) และด้านการแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\mu = 4.06$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวทางพัฒนาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านเพื่อหาแนวทางให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจในบริบทของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันทอุทิศ) เป็นอย่างดี เนื่องจากเคยปฏิบัติงานเป็นผู้บริหารสถานศึกษามาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 4 ปีและเพื่อย้ายไปดำรงตำแหน่งยังสถานศึกษาแห่งใหม่ได้ไม่เกิน 1 ปี ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ประเด็นคำถาม ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

“ท่านมีแนวทางการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาอย่างไร”

ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เป็นตัวอย่างให้แก่โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันทอุทิศ) สรุปแนวทางได้ดังต่อไปนี้

แนวทางการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สามารถทำได้โดยการให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาจากการเป็นวิทยากร การรวมกลุ่มทำงานร่วมกัน จากภาคีเครือข่าย ทุกฝ่าย รวมถึงควรมีช่องทางเชิงรุกผ่านระบบออนไลน์ในการรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักเรียนคือ การจัดประชุมผู้ปกครองในแต่ละห้องเรียนและการจัดให้มีช่องทางสื่อสารสองทางระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

อภิปรายผล

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษาแนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันทอุทิศ) กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ว่า การจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันทอุทิศ) กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนให้ความสำคัญกับการบริหารงานบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูง มีพันธกิจหลักในการเสริมสร้างและพัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูงเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ที่ว่า “จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครที่พร้อมด้วยคุณธรรม” ดังที่ระบุในแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569) (สำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร, 2563) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงดำเนินการนำนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดคือ สำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานครผ่านฝ่ายการศึกษาสำนักงานเขต คลองสามวา มาสู่การปฏิบัติโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นฐานอย่างมีลักษณะเฉพาะของตนเองเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังที่ Wenger, et al. (2004) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้จะมีลักษณะและความหมายเฉพาะในกลุ่มสมาชิกของชุมชนนั้น ๆ ชุมชนแห่งการเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับความปรารถนาของปัจเจกบุคคลที่จะแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ รอบตัว สอดคล้องกับ Sergiovanni (2009) ที่ว่า สถาบันการศึกษามีลักษณะความเป็นชุมชน (Community) มากกว่าความ

เป็นองค์กร (Organization) จึงเปลี่ยนจากองค์การแบบทางการ (Formal Organization) ไปสู่ความเป็นชุมชน ใช้อิทธิพล (Influence) ที่เกิดจากการมีค่านิยมและวัตถุประสงค์ร่วมกัน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทางวิชาชีพ (Professional Relationships) มีความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการหรือวิทยสัมพันธ์ต่อกัน (Collegiality Culture) และยึดหลักต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน เมื่อสถาบันการศึกษามีฐานะเป็นชุมชนแล้ว บรรยากาศที่จะตามมาคือ สมาชิกมีความผูกพันต่อกันด้วยวัตถุประสงค์ร่วม มีส่งเสริมสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนมและเกิดการร่วมสร้างบรรยากาศที่ทุกคนแสดงออกถึงความห่วงหาอาทรต่อกันและดูแลสวัสดิภาพร่วมกัน เป็นต้น

ผลการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับ นริศ ภูอารม (2560) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ครูสามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยภาพรวมมากที่สุด และสอดคล้องกับ อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2558) ที่ศึกษาวิจัยกลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน พบว่า การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด และการส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน เช่นเดียวกับ มินตรา ลายสนิทเสรีกุล (2558) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในภาพรวมและรายด้านทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากผลการวิจัยที่พบว่า การจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานครอุทิศ) กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา ความสามารถในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้อันเป็นพลังที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาและนักเรียน จึงนับได้ว่า เป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่สถานศึกษามีผลลัพธ์ในการจัดการศึกษาเป็นไปตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครนั่นเอง

2. จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษาแนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานครอุทิศ) กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ว่า แนวทางการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเพื่อนำไป สู่การพัฒนาส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สามารถทำได้โดยการให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาจากการเป็นวิทยากร การทำงานร่วมกันจากทุกฝ่าย

ภาคีเครือข่าย รวมถึงควรมีช่องทางเชิงรุกผ่านระบบออนไลน์ในการรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนคือ การจัดประชุมผู้ปกครอง ในแต่ละห้องเรียน การจัดให้มีช่องทางสื่อสารสองทางระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง สอดคล้องกับ Stoll, et al. (2006) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีวิธีการสำคัญคือ การกระตุ้นให้ เกิดการสนับสนุนจากผู้เพื่ออำนวยความสะดวก (Drawing on and Nurturing Facilitators) หมายถึง การให้ความสนับสนุนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในฐานะเพื่อนเชิงวิพากษ์ทางวิชาชีพการให้ข้อมูลย้อนกลับ การช่วยเหลือในการเริ่มต้นพัฒนาโรงเรียนสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เช่นเดียวกับ Wood D. (2007) ที่กล่าวว่า โรงเรียนสามารถสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ของผู้เรียนและการกำหนดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าควรมีการเปิดช่องทางเพื่อให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมเข้ามากำหนดปัญหาของนักเรียนเพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมหรือ การวางแผนดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียนในรูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในโรงเรียนควรรักษาจุดเด่นนี้ไว้ให้เสมอตั้นเสมอไปลายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้มีคุณภาพต่อไป

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเร่งดำเนินการพัฒนาระบบ การแสวงหาการสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มากขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในรูปแบบออนไลน์

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะสำคัญของสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล. (2563). “แนวทางการพัฒนาการใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านนาอ้อมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2”. *ครุสภาวิทยากรย์*. 1(1) 45-55.
- นริศ ภูอาราม. (2560). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล. (2558). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ). (2563). รายงานผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ).
- _____. (2564). รายงานผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ).
- _____. (2564). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาปีการศึกษา 2564. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ).
- _____. (2565). ข้อมูลโรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ) ปีการศึกษา 2565. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนวัดคูบอน (วัฒนานันท์อุทิศ).
- สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร.
- อนุสรฯ สุวรรณวงศ์. (2558). กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Hord, S. M. (1997). *Professional Learning Communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement*. Texas: Southwest Educational Development Laboratory (SEDL).
- Sergiovanni, T. (2009). *Building community in schools*. CA: Jossey Bass.
- Stoll L., et al. (2007). “Professional Learning Communities”. *Journal of Education Change*. 7(1). 221-258.

- Wells, C. and L. Feun. (2007). “ Implementation of Learning Community Principles: A Study of Six High Schools” . **National Association of Secondary School Principals NASSP Bulletin**. 91(2). 141-151.
- Wenger, et al. (2004). Knowledge Management as a Doughnut: Shaping Your Knowledge Strategy Through Communities of Practice. **Ivey Business Journal**. 68(3). 1-8.
- Wood D. (2007). “ Professional Learning Communities: Teachers, Knowledge, and Knowing”. **Theory into Practice**. 46(4), 281-200.

วิทยาลัยนครราชสีมา ที่อยู่ 290 หมู่ที่ 2 ถ.มิตรภาพ ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

โทรศัพท์ 044-466111 ต่อ 222 โทรสาร 044-465668

www.nmc.ac.th